Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 239 (14259) | 1973 оной октябриин 10, среда | Сэн 2 мүнгэн

[У]КРАИНЫН КОМПАРТИИН [Ц]ЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, [У]КРАИНЫН ССР-эй ВЕРХОВНО [С]ОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ, [У]КРАИНЫН ССР-эй [М]ИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

[Он]ойһо тарианай түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр ха[б]аалшад бүгэдые — Украинын колхознигуудые, сов[хоз]ой хүдэлмэрилэгшэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд [б]а эрдэмтэдые, хүдөө ажахын зургаануудай, бэлэдхэ[л] ба транспортын эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые, горо[д] ба хүдэлмэришэдэй тосхонуудай ажалшадые — ажа[лай] илалтаарнь, гүрэндөө миллиард пүүд ороохо та[риа] худалдаха социалис уялгануудаа дүүргэһэнтэйнь да[шарам]дуулан, КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй [Верховн]о Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй [Совет] халуунаар амаршална.

[Он]ойһо тарая ехээр ургуулжа абаһан, анха түрүүшын[хиеэ] ехээр гүрэндөө худалдаһан ушар — оронойнгоо [эконом]ико хүгжөөхэ, совет хүнүүдэй баян дэлгэр байдал [бии б]олбаруулха гэһэн КПСС-эй XXIV съездын Директ[ивн]үүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ оруулагда[һан ехэ]э хубитань болоно.

[Эдэ] амжалтанууд Украинын хүдөө ажахын хүдэлмэ[рил]эгшэдэй, бухы ажалшадай шэн зоригто ажалай үрэ[дүн], хүдөө ажахын үйлэдбэриие бүхы дээрэнь бүри [ехээр]эйгээр хүгжөөхэ, ашаг үрыень дээшэлүүлхэ гэ[һэн п]артиин хараа бодол бэелүүлхын тула партийна, [проф]союзна, комсомолой эмхинүүдэй, Соведүүдэй ба [хүдөө] зургаануудай эмхидхэлэй, политическэ ехэ хү[дэлмэ]риин дүн болоно.

[Укр]аинын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд энэ туйлал[таһаа]наагаа амархагүй. харин газар тариалан ба [мал ах]ал хүтжөөхэ хэрэгтэ оролдосотой нэтэрүү ажалаа[р ш]энэ амжалтануудые туйлаха, хүдөө ажахын бухы [салб]арнуудые үйлэдбэрилгын, гүрэндэ худалдалгын [тү]р табан жэлэйнгээ түсэбэй даабаринуудые нэрэтэй[гээр х]огоор дүүргэхэ гээд этигэжэ байһанаа КПСС-эй ЦК, [СССР]-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет элирхэйлэн мэдүүлнэ.

[КП]СС-эй [ЦЕН]ТРАЛЬНА [КОМ]ИТЕТ	СССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ	СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

[Бур]АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ РЕСПУБЛИКАНСКА [М]. Н. ХАНГАЛОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ХИЗААР [ОР]ОНОО ШЭНЖЭЛГЫН МУЗЕИЕ БУРЯАДАЙ [АС]СР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ [ХҮ]НДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

[Хи]заар ороной түүхэтэй, Буряад орондо Совет засаг [тог]тошодой революционно ажал ябуулгатай, мүн ком[мунис]ь байгуулалтада совет арадай туйлаһан амжалта[нуудт]ай ажалшадые танилсуулха талаар хэһэн ехэ ажа[лайн]ь түлөө, байгуулагдаһаар 50 жэлэйнь ойтой даша[рамд]уулан, **Буряадай республиканска М. Н. Хангаловай [нэрэм]жэтэ хизаар ороноо шэнжэлгын музейе** Буряадай [АССР]-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй [грамот]аар** шагнаха.

[Бур]яадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Ц. ЦИБУДЕЕВ.

[Ула]ан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
[19]73 оной октябриин 8.

[Бур]АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

[Нүхэ]д Д. Б. БАДЛАЕВА, А. М. ШЕИНА ГЭГШЭДЫЕ [Б]УРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ [П]РЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

[Бу]ряадай республиканска М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ [хизаа]р ороноо шэнжэлгын музейн байгуулагдаһаар 50 [жэлэй]н ойтой дашарамдуулан, республикада музейн хэрэг [хүгж]өөлгэдэ ехэ ажал ябуулһанайнь түлөө Буряадай [АССР]-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй [грамот]аар** шагнаха гэбэл:

[Бадл]аева Дулмажап Базаровнае — Буряадай республи[канс]ка М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ хизаар ороноо [шэнжэл]гын музейн фондые даагша.

[Шей]на Александра Михайловнае — Буряадай респуб[лика]нска М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ хизаар ороноо [шэнжэ]лгын музейн Бабушкин хотодохи филиалые даагша.

[Бур]яадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Ц. ЦИБУДЕЕВ.

[Ула]ан-Удэ, Соведүүдэй байшан.
[19]73 оной октябриин 8.

Промышленность хүдөө ажахыда

[Т]ҮҺАЛАМЖАЯА ҮРГЭДХЭХЭБДИ

[...] Захааминай айма[гай] ажалшад тариагаа [...], ехэл сүлөөгүй бай[...] харюусалгатай ха[...] орожо ерээд бай[...] манай Зэдын воль[фрам-мол]ибденэй комбина[тай к]оллектив шефтээ аба[һан к]олхоз, совхозуудта [ажал]ишэдые олоор эль[гээ]. «Красный Октябрь», [...], Ленинэй нэрэм[жэтэ к]олхозуудта, Санагын [...] мүнөө дээрээ 114 [хүн ажал]лана. Мүн 20 авто[машина], 4 трактор жолоо[шодоо]р эльгээгдэһэн юм.

Бидэнэр энэ зундаа 760 центнер набшаһата тэжээл, 1400 центнер үбһэ бэлэдхэһэн байнабди. Тиигэхэдэ 92 гектар газарта куузику тарижа, һайн ургаса абаа һэмди. Манай комбинадай хүдэлмэришэд шефтээ абаһан колхоз, совхозуудта туһа хүргэһэн зандаа. Теэд энэ туһаламжаяа бүри үргэдхэхэ ёһотойбди.

А. БАЛДАЕВ, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай главна инженер.

[Т]АРЯА ХУРЯАЛГА [Д]ҮҮРЭХЭ ОЙРТОО

[...] колхоздо тарая хү[ряалга] дүүрэхэ тээшээ ябажа [...] һүүлэй мэдээгээр 2850 [гектар] тариан унагаагдаад, [...] гектарай баал [...]агдан сохигдонхой. [...] 8204 центнер ороо[һо] [...] дээрэ асарагданхай, [...], хатаагдажа [...].

[Тари]я хуряалгада түрүүлжэ [...]гайгаар хүдэлдэг [...] олон. Жэшээнь, та[...] ябаһан хүдөө [...] институдай студент, [...] үдэрэйнгөө дааба[ри]

ри 127 процент хүрэтэр, баал суглуулан сохилгодо ябадаг Н. Лыгденов, Б-Н. Цыбенов, Ч-Д. Намсараев гэгшэд даабарияа 120—130 процентээр дүүргэдэг байна.

Эдэ нүхэд социалис мүрысөөнэй дүнгөөр илагшадай дунда ходо оролсожол байдаг. Тиимэһээ «Хэн мүнөө түрүү зэргэдэб?» гэһэн ханын һониндо тэдэнэй нэрын бэшээтэй байхыень хододоо харахат. Мүн тэдэнэй хүндэлэлдэ нэгэтэ бэшэ ажалай алдар солын Улаан туг бодхоогдоһон, мүнгэн шандашье тэдэнэр хүртэһэн байгаа.

Колхоздомнай намарай паар хахалалга, һолоомо һүрилэлгэ, силос даралга, зелёнко сабшалга түлэг дундаа ябана. Мүнөөдөө 728 гектар намарай паар хахалагдаад, 250 гектарай һолоомон, 7000 центнер зелёнко сомогдоод, 28500 центнер силос дарагдаад байна.

Энэ шухала ажал хүдэлмэри яһала урагшатай ябана. Тиимэһээ манай колхоз тарая хуряалгын хүдэлмэри ойрын сагта дүүргэхээр түсэблөөд, ажалшаднай нэтэрүүгээр хүдэлжэ байна.

Б-М. БУЯНТУЕВ, Яруунын аймагай «Победа» колхозой комсорг.

Григорий Гурьянович Грицков арба гаран жэлэй туршада мал ажахыда хүдэлнэ. Дүй дүршэлтэй үхэршэн өөрынгөө нүхэр Галина Андреевнатай хамта эмэ 100 хашараг харууһалжа, тус бүриинь шэгнүүрые сүүдхын турша 700 граммаар нэмээхэ уялга абаһан юм. Тэдэнэр адуулжа байһан үүлтэрэй хашараг бүриингөө шэгнүүрые 900 граммаар нэмээжэ абаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аймагай «Селенга» совхозой түрүү үхэршэн Г. Г. Грицков ажалдаа.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

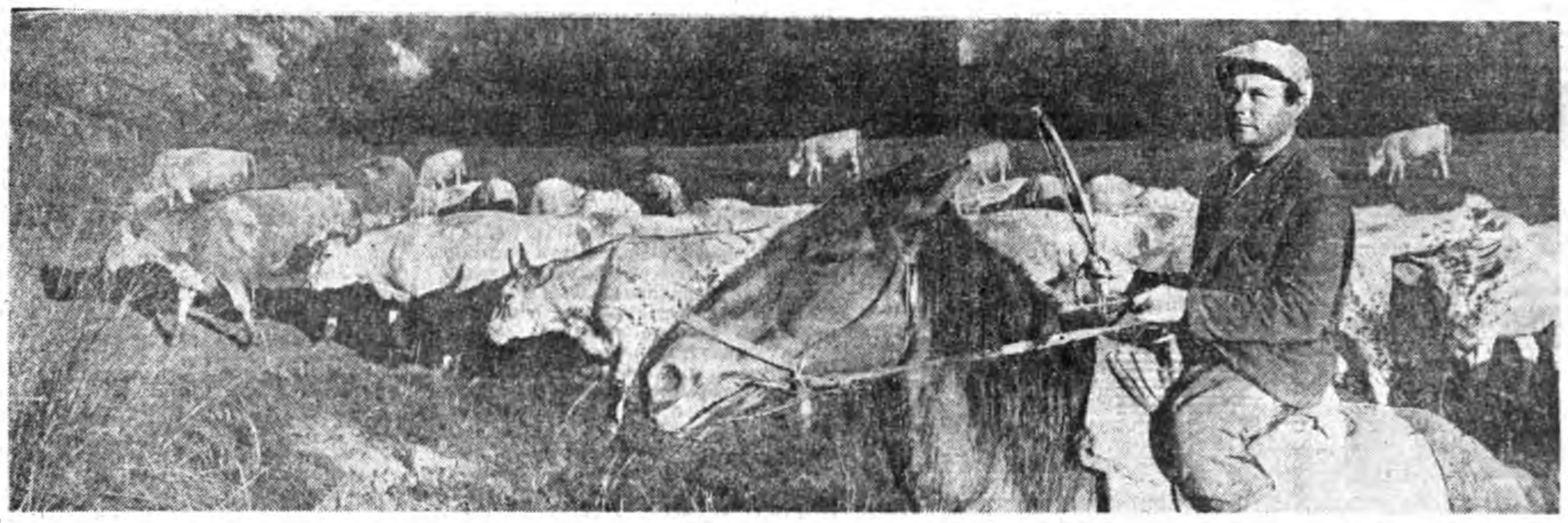

КПСС-эй ОБКОМДО, БурАССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ОБЛПРОФСОВЕДТЭ

1973 оной юһэ һарын турша соо мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдалгые ехэдхэхын тула аймагуудай социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай

1973 оной юһэ һарын турша соо мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдалгые ехэдхэхын тула аймагуудай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет согсолоод, иигэжэ ТОГТООБО:

ЯРУУНЫН АЙМАГТА КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг 1500 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулха. Аймагай ажалшад мяха —107, һү—113, ноохо гүрэндэ худалдаха түсэбөө 105 процентээр дүүргэхэдээ, адууһа малайнгаа, эдэнэй дунда үнеэдэй ба хонидой тоо толгойе олошоруулнач байна. Тиихэдээ, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэхэдэ, мяха—17, һү—18, ноохо гүрэндэ худалдаха түсэбөө 1 процентээр дээшэлүүлбэ.

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГТА 1000 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шан олгохо. Аймагай ажалшад мяха—9, һү—15, ноохо гүрэндэ худалдаха түсэбөө 13 процентээр үлүүлэн дүүргэхэдээ, 1972 оной энэ үеынхитэй сасуулхада, мяха—4, һү гүрэндэ худалдаха түсэбөө 18 процентээр дээшэлүүлһэн байна. Тиихэдээ үхэр малайнгаа, хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулаа.

ХОРИИН АЙМАГТА 700 түхэригэй гурбадахи мүнгэн шан барюулха. Аймагай ажалшад мяха—104, һү—105, ноохо гүрэндэ худалдаха түсэбөө 100,5 процентээр дүүргэхэдээ, үхэр малайнгаа, хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулһан байна.

Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдалгаяа ехэдхэхын тула ЗАХААМИНАЙ, КАБАНСКЫН АЙМАГУУДАЙ ажахынууд габшагай һайнаар ажаллаа гэжэ тэмдэглэхэ.

ЭБ НАЙРАМДАЛДА ДУРАТАЙ ХҮСЭНҮҮДЭЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН КОНГРЕССЫЕ УГТУУЛАН

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс зарлаха Уласхоорондын бэлэдхэлэй комитедэй гүйсэдхэхэ комитедэй ээлжээтэ заседани Москвада Союзуудай байшан соо нээгдэбэ.

Конгресс зарлаха гэһэн бодол олоной дунда улам алдаршажа, бүхы дэлхэй дээрэ үргэнөөр дэмжэгдэжэ байна гээд Уласхоорондын бэлэдхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Генеральна секретарь Ромеш Чандра тэмдэглээ. Үдэр хоногой үнгэрхэ тума конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадаха хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлһэн эмхинүүдэй тоо улам олошорно. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс эб найрамдал ба аюулгүй байдал, арадуудай национальна бэеэ дааһан байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ, колониализмын, расизмын хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ шухала туһа нэмэри болоходонь найдажа байһанаа Р. Чандра мэдүүлээ.

Бэлэдхэлэй хүдэлмэриин ябаса тухай мэдээсэлые Уласхоорондын бэлэдхэлэй комитедэй гүйсэдхэхэ комитет шагнаба. Конгресс зарлалгын эмхидхэлэй хэдэ хэдэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна.

Арадай нэгэдэлэй хуулита правительствын унагаажа, сэрэгэй хунтын засаг гартаа абаһанһаа уламжалан, Чилидэ тохёолдоһон байдалтай дашарамдуулан, һанаата болојо байһанаа гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүд мэдүүлбэ. Энэ хархис урбалта имагтал зэрлиг муухай хардалга мүрдэлгэнүүдтэ, хашалта харшалалтануудта орожо байһан Чилиин арадай уйдхар гашуудал болохоһоо гадна, эб найрамдалай хэрэгтэ аюул тохёолдуулна гэжэ заседани дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Хархис хүсэнүүдтэ, фашизмда эсэргүүгээр Чилиин арадай хэһэн тэмсэлтэй һанал нэгэтэй байһанаа гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүд мэдүүлһэн байна.

Э. Балантайн (Эб найрамдалай ба сүлөөтэ байдалай түлөө эхэнэрнүүдэй уласхоорондын лигиин генеральна секретарь), А. Варела (Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретарь), Р. Линдрус (Залуу социалистнуудай уласхоорондын холбоон), Ш. Макбрайд (Эб найрамдалай уласхоорондын бюро), Г. Перера (ООН-до туһа хүргэхэ нэгэдэлнүүдэй бүхэдэлхэйн федерациин генеральна секретарь), Ф. Эль-Фадль (Студентнэрэй уласхоорондын холбооной генеральна секретарь), К. Чека (Журналистнуудай уласхоорондын эмхи), М. В. Зимянин (Конгрессто туһа хүргэхэ совет комитедэй түрүүлэгшэ), Б. Петрос (Ирагай эб найрамдалай ба һаналаа нэгэдэлгын национальна совет), С. Фрайле (Эб найрамдалай ба арадуудай бэеэ дааһан байдалай түлөө Кубын хүдэлөөнэй генеральна секретар) болон бусад конгрессто бэлэдхэл хэлгэтэй холбоотой асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаба.

(ТАСС).

СОВЕТ-ЯПОН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ЭХИЛЭЭ

Совет-япон хөөрэлдөөнүүд октябриин 8-да Кремлиин Ехэ ордоной Екатерининска зал соо эхилээ.

Совет талаһаа: КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко.

Япон талаһаа: Японой Премьер-Министр К. Танака, Японой гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Охира гэгшэд хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаба.

Совет-япон харилсаае саашадань хүгжөөлгын асуудалнууд бүтэмжэтэй, һанал бодолоо сэхэ руунь хэлэлгын оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ харагдаһан, тэрэшэлэн уласхоорондын хэдэ хэдэн шухала асуудалнуудаар һанал бодолоо мэдэлсэһэн байна.

Эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ совет талаһаа: СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. К. Байбаков, СССР-эй министрнүүд Н. С. Патоличев, А. А. Ишков, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. П. Фирюбин, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын туһалагша Б. Т. Бацанов, СССР-һээ Япондо байдаг элшэн сайд О. А. Трояновский, СССР-эй МИД-эй таһагые даагша И. Ф. Шпедько гэгшэд байлсаа.

Япон талаһаа: Японһоо СССР-тэ байдаг элшэн сайд К. Ниидзэки, Японой гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо К. Цуруми, МИД-эй департаментын директор В. Овада, Премьер-Министрэй секретарь А. Киучи, МИД-эй секцинүүдэй начальнигууд Т. Курияма, Х. Араи, гадаадын хэрэгүүдэй министрэй секретарь Х. Фудзии гэгшэд байлсаба.

Хөөрэлдөөн үргэлжэлһөөр.

(ТАСС).

ЯПОНОЙ ПРЕМЬЕР-МИНИСТРЭЙ ХҮНДЭДЭ

Кремлиин Ехэ ордон соо Японой Премьер-Министр Какуэй Танакиин хүндэтэ СССР-эй правительствын үмэнэһөө октябриин 8-да сайлалга хэгдэбэ.

Сайлалга дээрэ Японой Премьер-Министртэй, тэрэнэй Советскэ Союз ерэхэдэнь сүг ябалсаһан хүнүүд, тэрэшэлэн Японой СССР-тэ байдаг элшэн сайд Кинья Ниидзэки гэгшэ байлсаа.

Совет талаһаа сайлалга дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречко, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор Н. К. Байбаков, В. Э. Дымшиц, В. А. Кириллин, В. Н. Новиков, З. Н. Нуриев, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР-эй министрнүүд болон бусад тушаалтад байлсаба.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев сайлалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлбэ:

Хүндэтэ господин Премьер-Министр!

Хүндэтэ эхэнэрнүүд ба господанууд!

Нүхэдүүд!

Господин Премьер-Министр, гадаадын хэрэгүүдэй министр господин Охирые, Советскэ Союз ерэхэдэтнай таанадтай сүг ябалсаһан бүхы хүнүүдые үнэн зүрхэнһөө хани халуунаар амаршалхыемни зүбшөөгыт.

Албанай хэрэгээр Советскэ Союз ерэһэндэтнай бидэнэр тон ехэ анхарал хандуулнабди. Энэ хадаа һүүлэй арбан долоон жэл соо Японой правительствые толгойлогшын Москва түрүүшынхеэ ерэлгэ болоно. Ушар иимэһээ Советскэ Союзай олониитэ, минии һанаһанай ёһоор, тэрэшэлэн Японой олониитэ бидэнэй хоорондо хэгдэхэ хэлсээгээр һонирхожо байна. Манай хоёр ороной хоорондохи харилсаануудые саашадань һайжаруулга ба хүршэ ёһоной харилсаа холбоо хүгжөөхэ хэрэгтэ найдажа байһанаа энэ ушартаи холбоно гэжэ.

Хэрбээ харилсаануудаймнай хэрэгэй тиимээр үргэлжэлүүлэгдэхэ болоо һаань, манай арадуудай аша туһын тон шухала хэрэгтэ харюусаха ба уласхоорондын байдалые бүхы дээрэнь һайжаруулгада бидэнэй хубитын ехээр оруулагдаха байһанда ямаршье һэжэгэй түрэхэгүй байһаниинь мэдээжэ.

Мүнөө уласхоорондын байдалые бүхы дээрэнь муу бэшэ гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Уласхоорондын зүршэлдөө болоч арсалдаата асуудалнуудые сэрэгэй гурмимаар шиидхэжэ таарахагүй ба огто болохогүй мэдэрэл, «хүйтэн дайнай» ба буу зэбсэг олоор гаргаха ябадалай ашатуһагүй байһан мэдэрэлые олохон оронуудай политика хүтэлбэрилэгшэд болон олонниитэ арад зон ойлгодог болоһоо байна. Гэбэшье дэлхэйн зарим нэгэ районуудта арсалдаата үйлэ хэрэг, шахардуу байдал тохёолдоһон зандаа.

Дүтын Зүүн зүттэ элэ үдэрнүүдтэ дахин һүжэрһэн дайн сэрэг хадаа тиимэ байдалай жэшээнүүдэй нэгэн болоно. Тэндэ эзэрхэг түримхэй Израиль дайнай хохидолдо орогшод (эзэмдэгдээд байһан өөрынгөө газарые сүлөөлхын хойноһоо оролдожо байһан Египед ба Сири) хоёрой хоорондо тулалдаан болоожо байна. Дайнай хохидолдо ороһон талые бидэнэй дэмжэжэ байһан мэдээжэ. Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо һаа, манай хилэдэ дүтэ байһан энэ районой бүхы орон ба арадуудта найдамтай аюулгүй байдал, Дүтын Зүүн зүгтэ үнэн зүб, бата бэхи амгалан байдал хангахые оролдодог байһан, саашадаашье оролдохо байна. Тиимэ амгалан байдал хангаха хэрэгтэ бидэнэр урдынхи мэтэ өөрынгөө хубитые оруулхаар бэлэнбди.

Советскэ Союз, тэрэнэй социалис хани нүхэд ба союзнигууд уласхоорондын шахардуу байдалые улам һулаaруулха ба эб найрамдал бэхижүүлгэдэ эгээл эдэбхи ехэтэй оролдолго гаргана. Манай политика ойлгосотой, тодорхойшье, энэ политикамнай КПСС-эй XXIV съезд дээрэ тодорхойгоор тайлбарилагдажа, нэгэн дуугаар һайшаан дэмжэгдэһэн юм.

Манайда ойрын жэлнүүдтэ экономикоёо саашадань хүгжөөхэ ба совет арадуудай байдал һуудал ба соёл культурые саашадань һайжаруулха талаар айхабтар ехэ дотоодын зорилгонууд хэраалагданхай. Энэ хадаа манай гадаадын политикын имагтал эб найрамдалда дуратай байһанай гэршэ мүн.

Һүүлэй жэлнүүдтэ баруунай капиталис олохон гүрэнүүдтэй Советскэ Союзай харилсаануудта һайшаалтай горитойхон хубилалтын болоһон ушарые бидэнэр сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэнэбди. Энэ хадаа ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондо амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһууха ба ашатай туһатай харилсаануудые байгуулжа болохо гэһэн манай ойлгомжодо харюусана. Японтой харилсаануудайнгаа баһал иимэрхүү шэглэлтэйгээр хүгжэхэ байһанда бидэнэр ехэ анхарал табинабди.

Милитаризм ба дайн сэрэгэй политикын ямар ехэ хохидолто хойшолонтой, арадуудай зохёон байгуулхын ажал ябуулгада эб найрамдалай ямар туйлай ехэ ашатай туһатай байһаниие түүхэ эли тодоор гэршэлэн харуулна. Япондо милитаризм ба реваншизмһаа харша удхатай үгэ байхагүй, япон арадта эб найрамдал тон шухала гэжэ Танай хэлэһэниие, господин Премьер-Министр, бидэ һананабди. Японой правительствын энэ хараа бодолые бидэнэр һайшаан угтанабди.

Арадуудые шэнэ дайнай аюулһаа зайсуулхаһаа, эб найрамдал аршалан хамгаалха ба бэхижүүлхэһээ ондоо зорилго, бүхы оронуудай олон миллион хүнүүдэй зүрхэндэ тон дүтэ, тэдэнэй ухаан бодолые ехээр хүдэлгэдэг, тэдэнэй ажабайдалай шухалын шухала хэрэгүүдтэ хабаатай ондоо зорилго мүнөө сагай гүрэнүүдэй ба политическэ ажал ябуулагшадай ухаан сэдьхэлые эзэлжэ байһан олон тоото, элдэб янзын асуудалнуудай дунда байхагүй.

(Үргэлжэлэлынь 3 дахи нюурта).

Танигдаагүй солдадай хүүрэй дэргэдэ венок табиба

Японой Премьер-Министр Какуэй Танака, үдэшэлсэжэ ерэһэн хүнүүд, тэрэшэлэн Японһоо Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Кинья Ниидзэки октябриин 8-да Кремлиин ханын оршондохи Танигдаагүй солдадай хүүрэй дэргэдэ ошобо.

Какуэй Танака Танигдаагүй солдадай хүүрэй дэргэдэхи мүнхэ галай оршондо венок табяа. Премьер-Министр, үдэшэлсэжэ ерэһэн хүнүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Ехэ дайнай жэлнүүдтэ Эхэ оронойнгоо сүлөөтэ, бэеэ даанхай байдалай түлөө ами наһаяа үгэһэн совет сэрэгшэдэй дурасхаалые минутын турша соо дуугай зогсожо, хүндэлэн ёһолбо.

(ТАСС).

ЧИЛИИН ПАТРИОДУУДЫЕ ХАМГААЛХА

Чилидэхи ушаралнуудтай дашарамдуулан, Советскэ Союзай партийна, ниитын эмхинүүдэй нэрэ дээрэ коммунистнуудай, хүдэлмэришэд болон колхознигуудай, интеллигенциин түлөөлэгшэдэй зүгһөө олон бэшэгүүд ороһон, орожо үргэлжэлһөөр байна. Чилидэхи хархис этэгээдүүдэй зэрлиг муухай аашанууд, сэрэгэй хунтын харата муухай ябуулганууд эдэ бэшэгүүд дотор эрид шангаар буруушаагдана, Чилиин арадай элитэ мэдээжэ хүбүүн, Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь нүхэр Луис Корваланай, Чилиин бусад патриодуудай ами наһые абарха эрид шанга эрилтэнүүд табигдана, Чилиин президент Сальвадор Альендиин дурасхаал хүндэлэн дурдагдана.

Хархис этэгээдүүдтэ эсэргүүсэн, Эхэ оронойнгоо бэеэ даадаг байхын түлөө тэмсэгшэ Чилиин патриодуудые үмөөрэн хамгаалдаг КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй правительствын ябуулгануудые совет хүнүүдэй үнэн зүрхэнһөө һайшаадаг байһыень совет ажалшадай бэшэгүүд эли тодоор гэршэлнэ, эдэнь империализмда эсэргүү, амгалан байдалай, демократиин ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэгшэ бүхы арадуудтай совет хүнүүдэй аха дүүгэй ёһоор һаналаа нэгэдэн дэмжэдэг байһанай, пролетарска интернационализмын жэшээ болоно.

(ТАСС).

ПАРТОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ТООСООН БА ҺУНГАЛТА

Манай Бэшүүрэй аймагай партийна эхин организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаанууд боложо эхилээ. Алибаа эмхи зургаануудай, хүдөө ажахын үйлэдбэритэй холбоогүй предприяти болон албан газарнуудай үсөөнщэг коммунистнуудтай партийна эхин организацинуудта даб дээрээ иимэ суглаанууд болоно хаш.

Аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдөө ажахын управлениин партийна эхин организациин тоосоото һунгалтын суглаан болобо. Энэ оройдоол 15 гэшүүдһээ бүридэһэн организаци юм. Эдэнэр табан ондоо эмхи зургаанда хүдэлдэг байна. Зүгөөр бултадаа хүдөө ажахытай сэхэ холбоотой, нэгэл янзын зорилго шиидхэхэ уялгатай байһаниинь эли ааб даа.

Би энэ парторганизациин бүридэлдэ ородогби. Энэ суглаанда хабаадалсаһан хадаа хэр зэргээр тэрэнэй боложо үнгэрһэн тушаа тэмдэглэл хэхэ, зарим тэды ажаглалташье дурдаад турщаха хүсэлэнтэйб.

Табан ондоо эмхи зургаанда хүдэлдэг коммунистнуудһаа бүридэһэн партийна эхин организациин, тэрэнэй бюрогой жэлэй туршада хэһэн хүдэлмэри тухай партбюрогой секретарь нүхэр Панькововой хэһэн элидхэл оройдоол хахад часай туршада үргэлжэлөө. Сэхыень хэлэхэдэ, элидхэлынь юрэнхышэг байшоо. Аймагай колхозуудай ямар байһан тушаа хэлэжэ, ехэ сагаа бараа. Харин өөрынгөө партийна организациин, коммунистнуудай ажал ябуулга тушаа тон халирхайгаар тогтоһон байна.

ЗҮБ ШҮҮМЖЭЛЭГДЭЭ

Коммунистнуудай дааһан тушаалаа хэр зэргэ дүүргэнэб, ниитын хүдэлмэридэ ямараар хабаадалсанаб, гүрэнэй, партийна журам, партиин Уставай эрилтэнүүд ёһоор сахигдана гү гэхэ мэтын асуудалнуудта харюусаха ёһотой байгаа гэжэ һанагдана.

Аймагай колхозууд, хэнэйшье мэдэһээр, нэгэ жэгдэ һайнаар хүдэлнэ, гүрэнэй түсэб, абаһан уялгануудаа болзор соонь дүүргэнэ гэжэ хэлэхын аргагүй. Эдэ мэтын дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэ хүдөө ажахын управлениин болон бусад эмхи зургаануудай главна мэргэжэлтэд хубитаяа юундэ мүртэй оруулжа шаданагүйб? Энэ ушар тушаа дэлгэрэнгы тогтожо, шэнжэлэн харуулха, тобшолол хэхэ уялгатай байгаа.

Суглаан дээрэ үгэ халэһэн коммунистнуудай тэмдэглэһэнэй ёһоор болоходо, партбюро управлениин главна мэргэжэлтэдтэ эрилтэ табижа шадаагүй, тэдэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ гэжэ оролдоогүй байна. Үнэхөөрөөшье, управлениин главна агроном нүхэр Эпов, главна инженер нүхэр Туранин дааһан тушаалдаа харюусалгагүйгөөр хандана. Тэдэнэр өөһэдынгөө мэдэлдэ байдаг мэргэжэлтэдые муугаар хүтэлбэрилнэ. Тиихэтэеэ хамта үүсхэлгүйгөөр хүдэлдэг байһаниинь элирнэ. Тэдэнэр ямар нэгэн асуудал өөһэдынгөө хүсэлэнгөөр шиидхэдэггүй дээрэһээ заабари хүлеэгээд лэ һуудаг заншалтай.

Мүнөө ажахынууд таряагаа түлэг хуряажа байна. Түбхын түрүүндэ шэнэ ургасынгаа дээжые хүрэнгэдэ хааха ёһотой байгдана. Теэд хүрэнгэ хаалга, сэбэрлэлгэ аймаг соо ехэ гээгдэжэ ябана. Жэшээнь, Калининай нэрэмжэтэ колхоз хүрэнгын эрхим сортын үрэһөөр бэшэ ажахынуудаа хангаха уялгатай юм. Харин түс ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд энээн тушаа анхаралаа табина, харюусалга ехэтэй байһанаа мэдэрнэ гү? Үгы.

Иимэ юумэнэй ушаржа байхада, хүдөө ажахын управлениин агрономууд яахадаа намһаа саагуур, наранһаа наагуур гэһэн бодол түрэнхэй һууха юм. Энэ дутагдалые усадхахын түлөө тэдэнэр одоол хамсыгаа шуужа орохо байгаа гэжэ һанамаар.

Дутагдалнууд үшөө олон. Жэшээнь, коммунистнуудай суглаан оройдоо бэлэдхэлгүйгөөр тэбдүү түргэнөөр, ёһо дүүргэхын тэдысэ болодог юм. Тэрэ мүртөө олон коммунистнууд энэ тэрэ шалтаг дурдаад, суглаанда байхагүйел оролдохо. Партийна суглаан гээшэмнай коммунистнуудай ёһотоор хүмүүжэхэ, болбосорхо һургуули ха юм даа. Теэд иимэ гуримтайгаар үнгэрдэг суглаан ямар һургуули болоолтойб даа.

Манай аймагта экономическа хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эрхилэгдэнэ. Юундэ иимэ болошооб гэбэл, хүдөө ажахын управлениин өөрынь коллектив соо энэ шухала хүдэлмэри хэрэгтэ тоологдоногүй бшуу. Хүдөө ажахын үйлэдбэрие экономическа талаарнь шэнжэлжэ, заабари үгэжэ, һайжаруулха хэмжээ абажа байһан юумэн харагдадаггүй. Энээндэ хэн гэмтэйб? Хүдөө ажахын управлениин экономическа хэрэг эрхилхэ албан, тэрэниие хүтэлбэрилдэг коммунист тушаалтад.

Минии бодожо үзэхэдэ, партбюро түбхын түрүүндэ управлениингээ доторой байдал гуримшуулха, эндэ алибаа тушаал даажа ябадаг коммунистнуудай харюусалга шангадхаха, тэдэндэ эрилтэ ехэтэйгээр хандаха ёһотой байгаа. Харин аймаг доторхи байдал тушаа юрэнхыгөөр хэлэһэн тоосоото элидхэл коммунистнуудай сэдьхэл балай хүдэлгөөгүй байһаниинь эндэ элирнэ. Тиимэһээ энэ суглаан зорилгодоо хүрөөгүй бшуу.

Үшөө нэгэ ажаглалта тушаа дурдангүй аргагүй. Партийна организаци бүхэн өөрынгөө зэргые бэхижүүлхэ, коллективүүд соо ажал хэрэгээрээ шалгаһан, эдэбхитэйгээр ниитын хэрэгтэ хабаадалсадаг, эрдэм һургуулитай, наһажаал бологшодые халамаар нүхэдөө партида абаха гэжэ ехэ оролдодог гээшэ. Харин манда ташха ондоо байдал үзэгдэнэ. Үшөө бэшэгэйнгээ эхиндэ манай партийна организациин табан эмхи зургаануудта хүдэлдэг коммунистнуудһаа нэгэдэнэ гэжэ тэмдэглээ һэм. Табан коллектив! Эндэмнай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд олоороо хүдэлдэг. Гэн гэтэр түхэреэн жэл соо партиин зэргэдэ нэгэшье хүн абтаагүй байшоол.

Энэ баримта хадаа парти доторой эмхидхэлэй хүдэлмэриин манай организацида муугаар табигдаһые үшөө дахин гэршэлнэ.

КПСС-эй ЦК-гай майн (1972 оной Пленумэй шиидхэбэринүүдһээ үшөөл ёһотой тобшолон хэжэ шадаагүй байһамнай эндэ элирнэ. Теэд хайшан гэхэб. Хамаг дутагдалаа ганса партбюродо, тэрэнэй секретарьта тохожорхёод, хиидэ гарашахын аргагүй. Бүхы коммунистнууд үгэеэ нэгэдхэжэ, эдэбхиеэ үргэдхэжэ, өөрынгөө организацие ёһотойл дайшалхы шадабаритай, коллективэй манлай болгохын түлөө тэмсээгүйдэмнай аргагүй болоо гэжэ бэшэ нүхэдтөө дурадханаб.

И. АШИРОВ,
КПСС-эй гэшүүн.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ, Ленинградай Желябовай нэрэмжэтэ бүд нэхэлгын фабрикын коллектив горитойхон амжалтануудые туйлаба. Найма һарын туршада түсэбһөө гадуур 215 мянган метр һайн шанартай бүд нэхэгдээ. Продукциин шанар дээшэлүүлхын, бүдэй ассортимент үргэдхэхэхын түлөө эндэ ехэ анхарал хандуулагдана. Жэлэй дүүрэтэр табан миллион метр элдэб үнгэтэй, зурагтай бүд гаргагдаха.

Зураг дээрэ: цехүүдэй нэгэндэ.

ТАСС-ай фотохроника.

ПРИБАЙКАЛИИН АЙМАГТА

ГОЛ СЭБЭРЛЭГДЭНЭ

Байгал нуур шадарай байгаали, ан гүрөөл хамгаалха, тэрэниие зүбөөр ашаглаха тухай парти, правительствын шиидхэбэри бэелүүлэн, Итанцын леспромхозой коллектив Итанца голой эрье, һаба сэбэрлэжэ эхилээ. Энэ зундаа түс голой 18 километр һаба сэбэрлэгдэбэ.

Уһанда ороһон модо бэлээр абахын тула «КЛМ-2» түхэлэй манипулятор-штабелер хэрэглэгдэнэ. Тингэжэ ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлэгдэһэн байна. Тэрэниие «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденой кавалер Виктор Фролович Зверев шадамараар жолоодоно. Мүн түрүүшүүлэй зэргэдэ трактористнууд А. П. Неродов, В. Н. Воротников ба бусад оролсоно.

Голой һаба сэбэрлэлгэ үргэлжэлһөөр.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРӨӨ

Аймагай партийна эхин организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаанууд боложо байна. Харгы зам ашаглалын 74-дэхи участогай коммунистнуудай суглаан эмхитэйгээр боложо үнгэрбэ. Партийна бюрогой, зарим коммунистнуудай хүдэлмэриин дутагдал, туйлалтанууд тухай, харгынхидай юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабариин хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай туһатай хөөрэлдөөн суглаан дээрэ болоһон байха юм.

— 33 хүн НТО-гой гэшүүн болонхой. Партбюро ба коммунистнууд ажал хүдэлмэридөө шэнэ юумэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ эдэбхи үүсхэл гарганагүй. НТО-гой хүдэлмэри саашадань һайжаруулха талаар зохихо хэмжээн абтаха зэргэтэй, — гэжэ эхин организациин түрүүлэгшэ коммунист нүхэр Старков тэмдэглэбэ.

Үйлэдбэриин түсэб дүүргэхэ, техникэ зүбөөр ашаглаха, түлишэ, тоһодолгын ба барилгын метариалнуудые гамтайгаар гаргашалха асуудалнуудаар коммунистнууд һанаагаа зобонгёор хэлэбэ. Олониитын организацинуудай эдэбхиень дээшэлүүлхэ, тэдэнэй хүдэлмэридэ партбюрогой зүгһөө хиналта хэхэ тухай асуудал хурсаар табигдаа.

ШИИДХЭХЫ ХАҺАДАА ОРОБО

«Прибайкалец» колхоздо ургаса хуряалга шиидхэхы хаһадаа ороо. 200 гаран гектарай хартаабха хуряагдаа. Хартаабха малталгада Зүүн-Сибириин культурын институдай студентнэр, 11-хи ГПТУ-гай һурагшад аймагай түбэй хүдэлмэришэд ба алба хаагшад, Турунтаево ба Каменскын дунда һургуулинуудай һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, колхозникуудта ехэ туһа хүргэнэ.

Хартаабхын полинууд дээрэ зургаан комбайн хүдэлнэ. Комбайнернууд Николай Васильевич, Федор Алексеевич Усольцевтон ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

Николай Васильевич Усольцев 100 гектар хартаабха энэ зундаа һайнаар харууһалһан юм. Мүнөө тэрэ участогай гектар бүриһөө 105—110 центнер ургаса абтана.

Энэ колхоз бүхыдөө 6300 центнер хартаабха үрэһэндэ хаажа, гүрэндэ 3950 центнер тушаагаад байна.

П. ГРИГОРЬЕВ.

ҺАРУУЛ ХАРГЫ

Очерк

1.

ГАНСА СУСАЛ гал болодоггүй, ганса хүн айл болодоггүй.

Үшөө нүхэдгүй һаа яахабши?

Хүнүүдтэ хэрэгтэйгээ, хүнүүдэй шамда хэрэгтэйе мэдээ хадаа оролдохо, урагшаа эрмэлзэхэ шухала.

Владимир Александрович Киселев залуу нүхэдтөө ходо иигэжэ заадаг.

Тэрэ өөрөө хорин хоёр жэлэй саана ЛВРЗ-дэ ажалда ороод, нэгэтэ Томско областьдо ажаһуудаг эжы аба хоёртоо айлшалжа, тэндэһээ Зоя гэжэ һамга асараа һэн.

Инаг дуран арса тэрэнгиин, сэсэг набшын хангалшуу. Аятайхан охиндонь һогтоод ябахадаш, сагайшье ошоһон мэдэгдэхэгүй. Гэнтэл үхибүүн бархиржа, залуу бүлын аятайхан тэргэ ажабайдалай дондороотойхон харгыда ороо һэн. Түбхын түрүүн хамтын байраһаа гараха хэрэгтэй болоо. Володя мастертаа ерэжэ, ушараа хэлээ һэн ааб даа. Тэрэнь бодожо үзөөд, үмсын гэртэй айлнуудһаа байра һурагшалхые заажа, Улаан-Үдын хойто захада, хүбшэ модон соо һая бии боложо эхилһэн Аршаан тосхондо нэгэ хүгшэн үбгэн хоёройдо байрлаа һэн.

Тиихэдээл Владимир Александрович ажабайдал гаталха гээшэмнай тиимэшье хүнгэн хэрэг бэшэ, ажалдаа һайнаар хүдэлхын, оролдохын хүсэн гэжэ ойлгоо һэн.

Теэд энэмнай эрдэмээ дээшэлүүлгэтэй, түрүү дүй дүршэл ажал хүдэлмэридөө халан абалгатай холбоотой.

Киселев үдэшын һургуулида ябаха баатай болоо. Сүлөөтэй сагтаа токарна станогуудые өөрөө шудалжа эхилээ, тэдэнэй оньһо нюуса дэлбэлһэн номуудые үзэхэ. Үшөө хажуугаарнь өөртөө гэр барижа захалаа.

Гэр бариха тухай тэрэ бодоошьегүй байгаа юм. Теэд нэгэтэ мастерынь Матвей Ефимович Скворцов — мүнөө пенсидэ гаранхай — нормалиин цехэйнгээ арбан зургаан хүбүүдые дахуулаад ерэбэ. Аршан тосхониие үргэдхэхэ тухай горсоведэй тогтоол бии. Тиимэһээ энээхэн урдахи жалгынтнай эрьеһээ (мүнөөнэй «Аршан» кинотеатрһаа холо бэшэхэн) гэрэй модо шамда отолоё гэбэ. Киселевтон сошоо һэн, баярлаашье. Жэл болоогүйдэ залуу бүлэ өөһэдын гэртэй болошоо бэлэй. Гурэн үшөө урьһаар мүнгэ үгэһэн байгаа.

Энээхэн туһаламжые Владимир Александрович мартадаггүй. Катя басагандаа, Валерий хүбүүндээ хүдэлмэришэ нүхэдэй бэе бэедээ иигэжэ туһалалсадаг заншалые мүнөөшье гэнтэ гэнтэ дурдадаг.

Үдэшын һургуулида ябажа арбадахие дүүргэхэдээ, Владимир Александрович дээдэ мэргэжэлэй токарь гэһэн үнэмшэлгэтэй, ЛВРЗ-гэй нормалиин цехэй эрхим уран гартанай нэгэн боложо үрдеэд байгаа һэн.

Оролдоод, хатуу һанаа һанаалаад, зориһон тээшээ гэдэргээ харангүй, туйлаһаараа һанаагаа амарангүй дабшахадаа, хүн ямархашье үндэрые гаталдаг гэжэ энээниие хэлэдэг ёһотой даа. Иимэ эрмэлзэл Кисилевто үнинэй хүдэлмэришэн, коммунист Матвей Ефимович Скворцов, суг хүдэлдэг нүхэдынь түрүүлһэн. Володитоноо гэртэй болгохо гэжэ бултадаа тэдэнэй оролдожо байһан эдэбхи үүсхэл үшөө олон зоной, ондоо цехүүдэй хүдэлмэришэдэй урда жэшээ боложо үгэһэн юм. Тэрэ үедэл. Аршан тосхон мүнөөнэйнгөө томонууд, уужам һаруул гэрнүүдээр олошорһон байна. Эндэ гол түлэб Буряадай Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд ажаһуудаг. Үйлсэнүүдынь сэбэр, зониинь эбтэй; һогтуу, хулигаан аашa гаргаһан хүнүүдые эндэ харахагүйт. Ёһотойл ажалша зоной, хүдэлмэришэдэй тосхон!

2.

— АРБАДАХИИЕ дүүргээд саашаа һураха арга намда олдоогүй һэн даа. Хүдэлөөгүйдэ аргагүй болоо бшуу. Жараад оноор, хүбүүн басаган хоёройнгоо ехэнүүд болоһон үедэ, һураха гү гэжэ һанаа һэм. Теэд заводтомнай шэнэ, автомат оньһожоруулгатай токарна станогууд табигдажа, дүршэлтэй токарьнууд хэрэгтэй болоо һэн. Тиихэдэ би зургаан хүбүүдые өөрынгөө мэргэжэлдэ һургаһан байгааб, — гэжэ Владимир Александрович Киселев хөөрэнэ, — Хамта дээрэнь тоолоходо, дүшэ нэгэн хүнние токариин мэргэжэлдэ һургааб. Тэдэнэймни олонхинь ЛВРЗ-дэ хүдэлдэг, амжалтатай ябахадань, баярладагби.

Бидэ Киселевой хоёр шабинарһаа багшa тухайгаа һанамжаяа хэлэхыень гуйбабди.

— Владимир Александрович багшамнай юм ааб даа. Теэд би, жэшээнь, тэрэниие багшамни гэжэ хэлэжэ шададаггүйб... Нүхэрни гэбэл дүтэ, дээрэ шэнги байдаг, — гээд Толя Изюмцев хөөрэбэ, — Намһаа хорин нэгэ аха хүн. Тиимэшье һаань, би сасуутан шэнгеэр тэрээнтэй үелдэгби, һанаһанаа, бүхы нюусаяа хэлэхэш....

— Владимир Александровичнай ёһотойл «шоно» хүн гээшэ. Тиимэ бэлээр зоргон соош табихагүй даа. Хаана, юу хэжэ, яажа ябаһыш хажууһаашни хараһан шэнгеэр мэдэжэ байдаг, — гэжэ Володя Очиров хэлэнэ. — Нээрээ тиимэ.., Түрүүшээр би дураа гутагша һэм. Теэд һүүлдэ ойлгоходом, минии хойноһоо ехэ һанаагаа зободог байгаа юм... Сэхынь хэлэхэдэ, харюусалга муутайшаг хүбүүдэйнь нэгэн һэн гээбы... Аха хүнэй анхарал, шангахан эрилтэ минии бэеэ олоходо ехэ туһалаа... Мүнөө Зүүн-Сибириин технологическа институдта һуранаб. Институдта ороходом Владимир Александрович булганһаа ехээр баярлаа һэн...

Энэ хөөрэлдөөнэй һүүлээр дахин Киселевто ерэжэ, нормалиин цехэй токарьнуудай мэргэжэлээ яажа дээшэлүүлдэг, эрдэмдэ һурадаг тухай асуубабди.

— Леонид Ильич Брежневэй Алма-Атада хэлэһэн үгэ һанана гүт? Мүнөө манай гүрэндэ шэнэ шэнжэтэй хүдэлмэришэд олон болобо гээ һэн аабза? Ондоогоор хэлэхэдэ, эрдэмтэй, дээдэ мэргэжэлтэй интеллигентнэр... Манай ЛВРЗ-гэйшье хүдэлмэришэд иимэ боложо байнал даа, — гэжэ тэрэ урматайханаар үргэлжэлүүлбэ. — Очиров Изюмцев хоёртой хөөрэлдэбэт... Эдэмнай одоол ерээдүймнай найдал гээшэ... Хоюулан институдта һурана Марксизм-ленинизм шудалха үдэшын университедтэ ябадаг, театрта ошохо дуратай... Очиров уран һайханай бүлгэмэйхидэй нэгэн, Изюмцев цехэйнгээ комсомолой бүлгэмэй бюрогой гэшүүн... Иимэ зон лэ даа... Хүн бүхэнтэй танилсабалтнай, тэдэ булта ухаан бодолоор баян, һайхан һанаатай, ехэ эрмэлзэлтэй хүнүүд байха...

Иимэ хөөрэлдөөн бидэндэ олон бодол түрүүлээ бэлэй. Саг жэлэй ошожо, эрдэм наукын хүгжэхэ, энхэ амгаланай мандаха бүри хүдэлмэришэднай коммунизмын үеын дүрбэн тэгшэ хүнэй шэнжэтэй боложо ябана бшуу. Тэдэниие хүмүүжүүлэгшэдэй нэгэн — ехэ гарай мэргэжэлтэ токарь, коммунист Владимир Александрович Киселев.

Киселевой наһанай коммунистнууд болон хүдэлмэришэдтэ эрдэм-техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ үргэнөөр хэрэглэхэ, түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлхэ гайхамшаг үе саг тудаа. энэ үүргээ тэдэнэр нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ ябана.

3.

ГЭРТЭНЬ ерэхэдэмнай залгалаатай байшан гэр, һайн саад, гүнзэгы худаг харагдаа һэн. Зоя Сергеевна — манай геройн хани нүхэр; «Теплоприбор» заводой слесарь — хүндэмүүшээр уриба. Эгээл гайхаһан юумэмнай — Киселевой библиотекэ. Уран зохёолой номуудһаа эхилээд техническэ литература, олон журналнууд. Энэнь гэрэйнь хахад таһалга эзэлэнхэй. Эрдэмтын кабинедтэ оробобди гэжэ һанахаар.

— Хүбүүмнай түмэр замай техникум дүүргэжэ, локомотив жолоододог болоһон аад, үнгэрөөшэ хабар сэрэгэй албанда мордонхой. Хүрьгэмнай манай папатай — Владимир Александровичые гэр бүлынхидынь иигэжэ нэрлэнэ — суг хүдэлдэг, токарь юм. Басагамнай манай «Теплоприбор» заводто хүдэлнэ. технологическа институдта заочноор һурадаг. Булта энэ комнато соогоо номоо үзэдэг, эрдэмээ дээшэлүүлдэгбди. Мүнөө сагта һургуули хээгүйдэ, ном үзөөгүйдэ аргагүй ха юм. Хүдэлдэг машинануудһай бүри орёо, нарин болоно, — гэжэ Зоя Сергеевна хөөрэбэ — Библиотекэмнай бидэнээ түрижэл байна гэлсэгшэбди. Теэд яахабши даа, бэшээр аргагүй. Үхибүүдтээ үгэдэг бүхы туһамнай номуудһайл ха юм. Хүрьгэнэйхимнай һаяхан квартира абажа зөөгөөд, Владимир Александрович бидэ хоёр хоюулаа үлэшөөбди. Теэд хүнүүд таһардаггүй даа, сүлөөгүйл байгшабди..

Жэншэдгүй һуудалтай, хүхигэр энэ бүлын анха эхилһэн замынь манай Буряадай олон зуун бүлэнүүдэй туйлаһан жаргалда адлихан, Зүгөөр оролдоогүй, ехэ эрмэлзэл тээшэ, жаргалтай ажаһууха гэжэ тэмсээгүй һаа, яагаадшье иимэ байдал хүндэ ерэхэб даа.

Хүндэмүүшэ энэ бүлынхиһөө гарахадамнай Аршан тосхон зайн галай гэрэл соо яларжа, хүхюутэй баяртай хүнүүдынь кино, нааданда яаран, хүхилдэжэ, амаржа ябаа һэн.

Хорин жэлэй саада тэрээхэн харагдагша кинотеатрай зүүн тээхи жалгын эхиндэ нүхэдтэеэ хамта гэрэй модо отолжо эхилһэн Владимир Александрович Киселевой наһанай зам иимэ жаргалтай байшоо. Нүхэдэй аха зоной туһаламжаар олоһон тэрэнэй харгы манай бүхы совет хүнүүдэй харгыда адляар иимэ һаруул боложо ерээл.

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

АЛТАЙН ХИЗААР. Механизатор И. А. Максименко хизаарһаа холо саагуур алдаршанхай. Нёдондо жэл тэрэ «Сибиряк» комбайнаар 25348 центнер орооһо хадажа сохёо һэн. Үйлэдбэриин элитэ ехэ амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө Илья Александрович Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Энэ намар И. Максименко «Путиловский» совхозой коммунист-комбайнернуудые толгойлбо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ; И. Максименкын звено ургаса хуряалгаяа дүүргээд байна. Зүүн гарһаа — М. И. Путятин, М. И. Ходенко, И. А. Максименко, И. Ф. Жабин, А. С. Гулев.

ТАСС-ай фотохронико.

Хоёрдохи разрядай шулуушан Зоя Шастина 12[…] тай гэрэй барилгада хүдэлнэ. 1-дэхи СМУ соо[…] нүхэдтөө хүндэтэй, үдэрэйнгөө даабари хододоо […] дүүргэдэг гэжэ алдаршадаг.

Зураг дээрэ: II разрядай шулуушан Зоя Шас[…]

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВА[…]

1973 оной социалис мүрысөөнд[…]
илагшын тэмдэгтэ хүртэхын т[…]

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭ[…] АРГАТАЙБДИ

Манай Худанай леспромхозой модошод үнгэрһэн хоёр жэл хахад соо 566 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаритай юм аад, 624,4-дэ хүргэжэ, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 435 мянган түхэригэй продукци худалдаһан юм. Байгша оной найма һарын даабариһаа гадуур 13 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, амжалтаяа улам арьбадхабабди.

Теэд бидэнэр туйлаһанаараа һанаагаа амараад ябадаг бэшэбди. Модошоднай мүнөөдэр һайнаар хүдэлөө һаа, үглөөдэрынь бүри эршэмтэйгээр хүдэлхэ гэжэ эрмэлзэдэг заншалтай. Бага гаргашатайгаар ехэ модо бэлэдхэхын тула модо отологшод, трактораар модо таллуулан шэрэгшэд, автомашинануудай жолоошод бултадаа эдэбхи үүсхэл гаргаан хүдэлхэ болоно бшуу. Юрэдөө, ганса нэгэнэй һайнаар хүдэлөөд, харин бусадай дунда зэргэхэнээр хүдэлөө һаа. тиимэ бирaтай юумэн хэгдэхэгүйл даа. Энээниие манай леспромхозой хүдэлмэришэд яһалал ойлгодог гээшэ.

Мастерска участогуудай, бага комплексно бригадануудай, автомашинануудай экипажнуудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Һара бүри мүрысөөнэй дүн согсологдожо, амжалта туйлаһан хүдэлмэришэд мүнгэн шангаар урмашуулагдадаг. Тэдэнэй нэрэ хүндэдэ улаан түг үргэгдэдэг болонхой.

Минии даадаг бага комплексно бригадын нэрэ хүндэдэ байгша оной эхинһээ дүрбэ дахин Улаан түг үргэгдэһэн байна. Жэлэй эхинһээ 200 түхэригэй мүнгэн шан абаабди.

Бригадамнай табан хүнһөө бүридэнэ. Бидэнэр халаан соогоо дунда зэргээр 65—70 кубометр модо бэлэдхэхэ даабаритайбди. Энэ даабаряа үлүүлэн дүүргэхын тула оролдонобди. Табан хүн бэе бэеэ һайн ойлголсоод эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлөө һаа, ехэ юумэ хэхэ арга боломжотой гээд өөрынгөө дүршэл дээрэһээ хэлэхэ байнаб. Манай бригадын модо отологшо Виктор Левченкые абаад үзэе. Виктор арбан табадахи жэлээ ойдо хүд[…] отолхо, трактор […] мэргэжэлнүүдые […] хай. Тэрэ алишье […] тэгшэ һайнаар бүт[…] даг. Тиимэһээ […] хододоо түрүүшүү[…] дэ ябадаг.

Трактористын […] Михаил Малков […] жэл хүдэлжэ, дү[…] баритай болонхой. […] ажал даалгажа […] рэнээ дүүргэһэн […] Гэшүүһэшэн Мих[…] залуушье һаа, «ур[…] гатанай» хойно […] Модоной гэшүүһэ[…] хыень хүлеэжэ, […] миин байлгаха […] даггүй.

Петр Гаврилов[…] цевай даадаг бриг[…] лектив манай […] мүрысөөндэ […] Эдэнэр байгша он[…] һарын даабари[…] 3135 кубометр м[…] хэжэ, амжалта […] Иимэ ажалша бэр[…] мэришэдтэй […] урматай байдаг. […] хүсэгдэхэгүй гэж[…] хош. Бии байгаа […] жонуудаа хүсэдэ[…] хын тула хаба ш[…] гахаш.

Социалис […] ябасые ходо […] байдаг заншалтай[…] най участогай мас[…] пан Аверьянович […] ажал хүдэлмэрез[…] мүрысөөнэй дү[…] хэрэгтэмнай ехэ […] дэг. Байгша оно[…] манай бригадын х[…] шэд социалис […] илажа ябана. Жэ[…] тэр энэ хэбээрээ […] һэн зорилго урд[…] хайбди. Бидэнэр […] бан жэлэй гурба[…] хэхы жэлэй дааб[…] һоонь урид дүүрг[…] оной социалис […] эрхимлэгшэ» гэһ[…] тэ хүртэхын тула […] на мүрысөөндэ ор[…] ди. Үнгэрһэн най[…] дүн хараад үзэ[…] бригадынхид үгэ[…] хөөр лэ хэбэрт[…] «саг сагаараа, […] хөөрөө» гэдэгт[…] дүнгүүд мүрысөө[…] лэгшые тодоруул[…]

Н. М[…]
Худанай лесп[…] бага комплексн[…] дын б[…]

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй[…]

НҮХЭР В. С. ПОПОВАЕ БУРЯАДАЙ АСС[…] ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНД[…] ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуу[…] дай гэгээрэлдэ олон жэлэй туршада, һайнаар […] нэйнь түлөө Захааминай аймагай Михайловскы[…] һургуулиин директор нүхэр Попова Васса Ст[…] Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Пре[…] Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Прези[…]
Түрүүлэгшэ Б. С. СЕМ[…]

Секретариа[…]
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Прези[…]
гэшүүн Ц. ЦИБУ[…]

УлаанҮдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной октябриин 8.

СҮҮДХЫН 1000 ГРАММ

Даажа абаһан һүрэг малаа ногоо элбэгтэй холын бэлшээридэ абаашажа харууһалһанайнгаа ашаар түс бүриинь шагнүүрые сүүдхын 1000 граммаар нэмээжэ дүршэһэн үнинэй ухаршан Проклада Фокеевич Афанасьевай ударидадаг бригада байгша оной зун аймаг доторoo үүсхэл гаргаһан юм. Тиигэжэ энэ оагахан коллектив нажарай бэлшээриин үедэ үхэрнүүдэйнгээ түс бүриин шагнүүрые хоногой нэгэ килограммһаа бага бэшээр нэмээхээр абаһан социалис уялгаяа сүм дүүргэхые нилээд оролдоһон байна.

Шулуута гэжэ газарта зуһадаг бригадын малшад Антон Афанасьев, Петр Заиграев гэгшэд һүрэг малаа һайн бэлшээридэ түхэреэн сүүдхын туршада манажа, талхь таряанай зүйл нэмэлтэ тэжээл болгон үгэдэг байһан юм. Иигэжэ адууһанайнь ашаар зунай бэлшээриин үедэ даажа абаһан 189 үхэрын хоногой түс бүреэ 950—1000 граммаар шэгнүүрээ нэмээгээ.

Мүнөө түс бригадын үхэршэд II отделениин шүүлтэй ана мана тарган мяха гаргашагаар, бүри ехээр абахы шармайн оролдоно.

С. ТЮЛЮ[…]
Загарайн аймагай «Гигант» колхоз.

ЯПОНОЙ ПРЕМЬЕР-МИНИСТРЭЙ ХҮНДЭДЭ

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

нүүд өөһэд хоорондо хаа холбоондоо олон шухала асуудалнуу- тэрэ тоодо экономикын, культурын ба хүнэй ябуулгын бусад ха- нуудта хабаатай асуу- дые шиидхэхэ баа- болоно. Гэбэшье бүхы асуудалнуу- амжалтатайгаар шиид- эб найрамдал хамгаалга бапал арга нүхэсэл боложо байһаниинь ойлгосо- өөрынгөө ороной хуби түлөө харюусажа гүрэнэй ажал ябуу- арад зондоо үнэн сэ- хэхэ гэбэл, түрүү- эндэ эб найрам- жүүлхын тула бү- хэхэ ёһотой. даа, манай гүнзэ- ложо. Имиэ хараа гээр бидэнэр Япон- өөрынгөө харилсаануу- тоодо Тантай өөрын- нүүдтэ хандана-

хүнүүд Японд о, Алас-Дурна зүгэй хүндэтэйгөөр, анха- һайн һанал бо- хандана гээшэ. экономико, эр- наука, техникэ болон культура хүгжөөлгэдэ арадай түйлаһан ехэ бидэндэ һайн юм. Дэлхэйн эко- Японой ямар ехэ эзэлдэгые, дэлхэй дээ- амгалан байдал бэхи- ба бүхы оронуудай амгалан ёһоной ха- холбоо хүгжөөхэ та- гүрэнүүд болон ара- хамтын оролдолгодо ямар ехэ үүргэ шадаха ба дүүргэ- ёһотой байһаниие бидэ- һайн мэдэнэбди. Эб най- бэхижүүлхэ ба Ази бүхы дэлхэй дээрэ байдал хангалгын туһада уласхоорондын асуудалнуудые шиид- Советскэ Союзай харилсаа холбоо- болохо ябадалые бидэ- дабшааха байнабди. таанадтай муу баазатайбди, тэрээндэ совет-япон харил- нуудые хүгжөөлгэдэ ураг- дабшаха арга боломжо гээшэ. Һүүлэй жэлнүүд-

тэ хоёр ороной оролдолгын ашаар элдэб һалбаринуудта ехэ юумэн хэгдэһэн байна.

Хоёр ороной гүрэнэй ажал ябуулагшадай албанай хэрэгээр бэе бэедээ ерэлгэ улам олошорно. Парламентнуудай харилсаа холбоон эдэбхитэй болоо. Бидэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй элдэб асуудалаар һаналаа ойлголсолго үргэдэжэ захалаа. Гүрэнэй органууд болон ниитын организацинуудай талаар үргэн харилсаа холбоон тогтоогдонхой. Худалдаа наймаанай ба экономическа харилсаа холбоон горитойгоор үргэдхэгдэжэ, хоёр оронойнай арадуудта ашатай туһатай байһаниинь элеэр харагдана. Научно-техническэ харилсаа холбоон соёл культурын түлөөлэгшэдые, аяншалагшадые бэе бэедээ эльгээлсэхэ хэрэг хүгжөөгдэйэ.

Дайнай һүүлээр совет-япон харилсаануудай ниитэ байдал өрөо, бэрхэшээлтэй байһаниинь мэдээжэ, мүнөө бүхы дээрээ нилээд һайжаруулагданхай.

Гэбэшье эдэ түйлалтануудай мүнөө үедэ үшөөл бага байһаниие бидэнэр ойлгонобди. Хэрбээ совет-япон харилсаануудай бүхы дээрээ һайжаруулагдаха зам тээшээ гүнзэгыгөөр шэглүүлэгдээ һаань, Советскэ Союзай, тэрэшэлэн японойшье арадуудай хэрэгүүд дэлхэйн уласхоорондын байдалайхидал адли аша туһада хүртэхэ һэн. СССР Япон хоёрой хоорондо эбэй договор баталалга, тэрээн тухай һамжануудаа мэдэлсэжэ эхилһэн ушар харилсаагаа бүри бата бэхи үндэһэ һууритай болгохонь дамжаггүй.

Манай оронуудай арадуудай хоорондын, манай гүрэнүүдэй хоорондын хани харилсаанай бата бэхи ёһо заншал тогтоохын тула Советскэ Союз Япон хоёрой хоорондо үнэхөөр саг соо удаан үргэлжэлхэ хүршэ ёһоной харилсаанай үндэһэ һуури табиха гээшэ мүнөөнэй шухала зорилго болоно.

Энээнэй юрын зорилго бэшэ байһаниинь элитэ, тиимэһээ нэгэн доро шиидхэгдэжэ шадагдахагүйнь элитэ. Иимэ шэглэлтэйгээр дабшахадаа, хэдэ хэдэн бэрхэшээлнүүдтэй ушаржа болохо байнабди. Тиигэбэшье гол политическэ зорилгонуудай эли тодо байбал, манай хоёр ороной хүтэлбэрилхы бүлэгүүдэй ёһотой гэгшээр шиидээд, дура хүсэлэл гаргаад байбал, эдэ бүхы һаад тойбонууд зайсуулагдажа һаhала шадагдаха, табигдаһан зорилго амжалтатайгаар шиидхэгдэжэ болохо гээд һанагдана.

Тантай, г-н Премьер-Министр, хэгдэжэ эхилһэн хөөрэлдөөнүүдые тиимэл шэглэлтэй гэжэ тоолонобди. Хоёр талынгаа һанал бодолые һайтар ойлголсожо шадагдаха, ямар нэгэн асуудалаар хараа бодолнууднай ойртохо бэзэ гээд найданабди. Уласхоорондын зарим асуудалнуудаар гү, али хоёр талын харилсаанда хабаатай асуудалнуудаар Советскэ Союзда, Японд о ондо ондоо хараа бодолнууд, ондо ондоо сэгнэлтэнүүд бии байжа магад. Гэбэшье, совет-япон хүршэ ёһоной харилсаа бэхижүүлгын, эб найрамдалай аша туһада хоорондымнай арсалдаанууд удаа дараалан бага болоһой, үгэсэ ойлголсолгын оршон байдал улам үргэдэһэй гэжэ хүсэхэ байнабди. Тиигэбэл, манай хоёр ороной арадуудһаа гадна, мүн дэлхэй дээрэхи амгалан түбшэн байдалые шухалада, үнэтэйдэ тоолодог бүхы арадуудта ашатай, туһатай байха гэжэ этигэнхэйбди.

Эндэ, Москвагай Кремль соо, Таниие, г-н Премьер-Министр, гадаадын хэрэгүүдэй министр г-н Охирые, Тантай хамта ерэлсэһэн бүхы тушаалтадые үшөө дахин амаршалхыемни зүбшөөгыт. Тантай, г-н Танака, түрүүшынхеэ уулзажа байнабди. Тиигэбэшье Танай сог зали тухай, гүрэнэй хэрэгүүдые һайн мэдэдэг тухай мэдэхэ байнабди. Эдэ ушарнууд хөөрэлдөөнүүдэй ашатай туһатай, үрэтэй байха гэһэн этигэлыемнай батадхана.

Г-н премьер-министр Танакын, үдэшэжэ ерэлсэһэн Япон гүрэнэй ажал ябуулагшадай бултанайнь элүүр мэндэ, энхэ байхын түлөө духаряа үргэхыемни зүбшөөгыт.

Манай хоёр ороной хоорондын һайн харилсаанай саашадаа хүгжэхын, бэхижэхын түлөө!

Бүхы дэлхэй дээрэхи бата бэхи эб найрамдалай түлөө!

Удаа тээнь Японой премьер-министр Какуэй Танака үгэ хэлэбэ.

Япон хадаа гүрэнэйнь байгуулаһаар илгааһаа дулдыдангүй, бүхы оронуудтай хани ёһоной харилсаа үргэдхэлгые гадаадынгаа политикын үндэһэ һуури болгоно, тиин бүхы хүн хүрэлтэнэй эб найрамдалай, энхэ түбшэн байдалай хэрэгтэ хубитаяа оруулха, илангаяа, — дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, али али талынгаа ашаг туһые хараада абаха адли эрхэтэй байлгын гол ёһонуудай үндэһөөр Советскэ Союзтай хани, хүршэ ёһоной харилсаа тогтоохо хүсэлэнтэй. Энэ хадаа манай ороной баримталдаг зорилго мүн.

Япон Советскэ Союз хоёр хүршэ оронууд байхаһаа гадна, мүн али али талада шухала зүйлнүүдые хоорондоо абалсаха экономическа харилсаатай байдаг, иимэ ушар дэлхэй дээрэ хомор үзэгдэдэг, — гэжэ К. Танака тэмдэглэбэ. Хоёр талын буурашагүй оролдолго хүсэлэлгөөр үнэхөөрөө этигэлсэдэг харилсаа тогтоожо шадабал, Япон Советскэ Союз хоёрой хоорондо саашадаа бүри һайн арга боломжонуудай бии болохонь дамжаггүй.

Совет Социалис Республиканудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан дээрэ Генеральна секретарь г-н Брежневэй хэлэһэнэй ёһоор, эбэй договор баталха тухай хөөрэлдөөнүүд дэлхэйн хоёрдохи дайнай үеһөө үлэһэн асуудалнуудые шиидхэхэ, хоёр ороной хоорондын харилсаае договорой үндэһөөр бэелүүлдэг болохо зорилготой.

Япон Советскэ Союз хоёрой хоорондо эбэй договор баталалга хадаа манай хоёр ороной арадуудай ниитын дура хүсэл болоно, бидэндэ, хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэдтэ, даалгагдаһан үндэр дээдэ, шухала зорилго болоно гээд тоолоноб.

Л. И. Брежневэй, К. Танакын хэлэһэн үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнагдаа, альга ташалгануудаар угтагдаа.

Сайлалга хани ёһоной оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

АЗИИН БА АФРИКЫН ОРОНУУДТАЙ ҺАНАЛАА НЭГЭДЭН ДЭМЖЭДЭГ СОВЕТСКЭ КОМИТЕДЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

араб оронуудта эсэргүү, ба Сиридэ эсэргүү Израилиин эзэрхэг түрим- ябуулгын үсэд нэтэрүү- үргэлжэлүүлэгдэһэнһээ шалтагалан, Дүтын Зүүн зүг- найн ябуулганууд дахи- болзэ. Энэнь араб газайдые эзэмдэхэ политика үргэлжэлүүлхэ, Дүтын Зүүн зүгтэхи зүришэлдөөе зүбөөр шиидхэн зогсоохо ябуулгада һаад тойбо табидаг Израилиин засаг бүлэгүүдэй хорото шалгые бүхы дэлхэйн элишэлэн харуулна. Аюулгүйн Соведэй, Генеральна Ассамблейн шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ- ябадал ходо арсадаг байһаниинь, хүршэ араб оронуудта эсэргүү сэрэгэй ха- ябуулгануудай таһалгагүй хэгдэдэг байһаниинь Дүтын Зүүн зүг тушаа Израилиин баримталдаг политикын эзэрхэг түримхэй шэнжэтэйе үнэншэмэ элирхэйлнэ. Эзэрхэг түримхэй ябуулга болюулха дэлхэйн олониитын шаалтануудые хэрэгсээдэггүй Израилиин засаг баригша бүлэгүүд оршон байдалай һү-

жэрһэнэй түлөө харюусалгые дааха болоно. Зүришэлдөөе политическэ аргаар шиидхэн заһаруулха гэһэн ООН-ой генеральна секретариин түлөөлэгшэ Г. Яррингын даабарие Израилиин правительствын таһалдуулһаниинь, тэрэшэлэн зэбсэгтэ хүсэнүүдээ улам олошоруулһан ба шэнэдхэн хубилгаһаниинь, сэрэгэй-промышленнэ хүсэеэ үргэдхэһэниинь, Израилиин сэрэгэй сэлеэнгүүдые тогтоон, эзэмдэгдэһэн араб газар нютагуудые үбэршэлэн эзэмдэжэ байһаниинь бүхы дэлхэйн олониитэдэ мэдээжэ. Египедэй дундуурхи районуудта, заводууд, һургуулинууд, электро-дамжуулгын лининүүдтэ, нютагһаа зугадан гараһан палестинынхидэй лагерьнуудта Израилиин авиациин добтолһыень эб найрамдалда дуратай арадууд һанана.

Империалис хүсэнүүдэй, уласхоорондын сионизмын зүгһөө дэмжэгдэдэг Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүл араб оронуудтахи түрүү ёһо гуримуудые усадхаха, түримхэйлхы түсэбүүдээ бэелүүлгэдэнь шухала зүришэлдөөн хёмороото байдал Дүтын Зүүн зүгтэ үлөөхэ гэжэ оролдоно.

Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгануудай хойшолонгуудые усадхахын түлөө, эзэмдэгдэһэн бүхы араб газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые гаргуулхын түлөө араб арадуудай тэмсэл совет арадай, бүхы дэлхэйн демократическа, эб найрамдалта хүсэнүүдэй зүгһөө ходоо дэмжэгдэдэг, һайшаагдадаг. Совет хүнүүд Дүтын Зүүн зүгэй зүришэлдөөе хёмороое зүбөөр шиидхэн заһаруулхын түлөө сэхэ шууд тэмсэдэг байһан, тэмсэжэ байна, энэ шэглэлээр хэгдэһэн бүхы ябуулгануудые эдэбхитэйгээр дэмжэдэг байгаа. Израилиин засаг баригшад үнэн зүб эрилтэнүүдые хэрэгсээгээгүй. Дүтын Зүүн зүгтэ дахинаа шуһанай адхаржа байһанай түлөө, эндэхи зүришэлдөөнэй аюултайгаар һужэрһэнһөө уламжалан, арадуудай гэмтэл хохидолдо орожо байһанай түлөө харюусалгые эдэнэр сүм харюусаха.

Эб найрамдалай, уласхоорондын һанал нэгэдэлгын гол ёһонуудта үнэн байдаг совет хүнүүд Дүтын Зүүн зүгтэ бата бэхи эб найрамдал түйлаха зорилготой Советскэ правительствынгаа политикые ехэтэ һайшаан дэмжэнэ. Эзэмдэгдэһэн бүхы араб газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые гаргалга, энэ нютагай бүхы гүрэнүүдэй ба арадуудай тэрэ тоодо Палестинын араб арадай, хуулита эрхэ ба хүсэл эрмэлзэлые хангалга тус политикын үндэһэ һуури болохо ёһотой.

Азиин ба Африкын оронуудтай һаналаа нэгэдэн дэмжэдэг Советскэ комитет оронуудайнгаа сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалые, газар уһанай бүрин бүтэн байлгые хамгаалагша Египедэй ба Сириин арадуудай эрэлхэг зоригто тэмсэлые бүри ехээр дэмжэхэ уряатайгаар эб эетэй байхые хүсэдэг бүхы хүсэнүүдтэ, бүхы демократическа эмхинүүд ба хүдэлөөнүүдтэ хандана.

Дүтын Зүүн зүгтэхи эб найрамдал, үнэн зүб байдал илан мандаха ёһотой!

Айя бүхэндэ—газетэ, журнал

АНХАРАЛ ХЭРЭГТЭЙ

Хэблэл тараалгын эхилһээр һара болобо. Энэ хадаа тон ехэ удха шанартай хэрэг гээшэ. Ушарынь юуб гэбэл, совет хэблэл Коммунис партиин үнэн сэхэ туһалагша, тэрэнэй хараа шугамые арад зондо тайлбарилан ойлгуулдаг байна бшуу. Тиимэһээ манай орондо хэблэгдэн гарадаг газетэ, журналнуудай үүргэ жэлһээ жэлдэ дээшэлжэ, совет арадай дунда ехэ эрилтэтэй болоно.

Орон дотор хэблэгдэдэг газетэ журналнуудай тоо баһал олошорно. Арад зоной ажабайдал улам һайжаржа, хэблэлдэ захил абалга бүри ехэ болоно. Энээниие манай аймагай, мүн колхозой жэшээ дээрэһээ хаража болохо.

Захааминай аймагта ажаһуудаг 1000 хүн бүридэ мүнөө 1100 гаран газетэ, журнал абтадаг байна. Тиихэдэ манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 1000 хүн бүридэ абажа хараха болоо һаа, 1330 хэһэг газетэ, журнал хүртэнэ. Үшөө нэгэ һонирхолтой жэшээ. 1966 ондо манай колхозой малшад оройдоол 109 хэһэг газетэ, журнал абадаг байһан һаа, байгша ондо 334 хэһэг абажа, һонирхон уншадаг байна.

Колхозой гэшүүд жэл бүри газетэ, журнал бүри олоор захидаг болоно. Автомашинын жолоошод Ардан Бадмаев, Владимир Балданов, Петр Марлоленов, хонишод Сергей Мункуев, Иосиф Баргуев, Илларион Яньков, Базаржаб Самсуев болон бусад бүри арба, арба гаран хэһэг газетэ, журналда захил хэдэг.

Һүүлэй хэдэн жэл соо почтальоноор, хэблэл тарааха ниитын түлөөлэгшөөр хүдэлнэб. Энэмнай тон харюусалгатай даабари гэжэ ойлгогдоо. Тиимэһээ ажалшадай захиһан газетэ, журналнуудые, бусад корреспонденцинүүдые саг соонь хүргэжэ үгэхын, мүн захил олоор абахын тула нилээд оролдолго гаргагдана гээшэ. Почтоёо тараажа абахадаа, хүнүүдтэ энэ тэрэ һонирхолтой статья гү, али очерк уншахыень дурадхадаг, элдэб асуудалнуудаар шадал соогоо хөөрэлдөө үнгэргэдэг заншалтайб.

Ерэхэ жэлэй газетэ, журналнуудта захил абаха хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдана гэжэ тэмдэглэмээр. Олохон хүн захил хэжэ үрдеэ. Хонишод З. Арданова, Ц. Лыгденова гэгшэд 5—7 хэһэг газетэ, журналда захил хэбэ.

Тиихэдэ тэдэнэртэй сугтаа хүдэлдэг КПСС-эй гэшүүн С. Арданов оройдоол гансахан газетэдэ захил хэһэн байха юм. Энээхэн баримта юу харуулааб гэхэдэ, колхозой партийна организаци, тэрэнэй секретарь И. И. Бутуханов хэблэл тарааха хэрэгтэ тон баһа анхарал хандуулна гэжэ тэмдэглэмээр. Колхозой коммунистнууд партийна газетэ, журналнуудта захил үсөөнөөр хэнэ. Коммунистнууд Ф. Яньков, Д. Дулмаева, С. Арданов гэгшэд нёдондо партийна газетэдэ захил хэхэеэ эрид арсаһан байна.

Тиихэдэ парторг ямаршье зүбшэл үгөөгүй. Иигээд байхада, хэнэйшье урма зориг хухаршахаар юм ааб даа. Колхозой партийна организаци, коммунист бүхэн өөһэдөө газетэ, журналда захил хэхэһээ гадна, энэ шухала хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха зэргэтэй гээд һанагдана.

Ц. НАЙДАНОВ,
хэблэл тарааха ниитын түлөөлэгшэ.

ТАЙМЫРАЙ МЕТАЛЛУРГИИН... 2.500 ЖЭЛ

Таймырай металлургиин 2.500 жэл! СССР-эй Наукануудай академиин археологиин институдай Ленинградтахи таһагай эрдэмтэд зунай бэдэрэлгын хүдэлмэреэ дүүргэхэдээ, иимэ мэдээсэл хэһэн байна. Эртэ урда сагай шудхалаашадай үйлсэ Пясин мүрэнэй эрье дээрэ малтажа олобо. Бронзо үе сагай шудхалаашадай зүйлнүүд 70-дахи параллельһээ хойгуур түрүүшынхеэ олдоо бшуу.

...Таймырые түбхинүүлэн һууринжуулгын түүхэдэ археологуудай анхаралаа хандуулһаниинь дэмы бэшэ. Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ академик А. П. Окладников гурбан отог бууса түрүүлэн эндэ нээгээ һэн. Долоон зунай турша соо Ленинградай археологууд эртэ урдын хүнэй 150 гаран отог бууса олобо. Тагенарка гэжэ газарта олдоһон түүдэгэй үлэгдэлнүүдые шэнжэлжэ үзэхэдөө, манай ээрын урда тээ таба мянган жэлэй һүүл багта Таймырта хүн ажаһуугаа гээд элирүүлбэ.

Металлургнуудай багахан хото олдобо. Нэгэ нэгэнһээ 50 алхамай газарта байһан дүрбэн мастерской сооһоо голлиин бронзо зэбэ, шүбгэ, хүнэй дүрсэтэй бишыхан хэб, бронзо эшэтэй түмэр хутага олдоо. Эдэ бүгэдэ Заполярида хаанаһаа байха болоо юм?..

Ю. СИДОРОВ,
ТАСС-ай корр.

Норильск.

АЖАЛ БҮТЭСЭТЭЙ БАЙХА...

«Муугаар амаржа ерээ гү, али гэр бүлэдэнь нэгэ һанаандань таараагүй юумэн тохёолдожо болоо, үгышье һаа хүнтэй хэрэлдээ, юрэдөө, мүнөө үглөөнэй ажал дээрээ урдынхидал бэшэ, тухашаруу, сухалтай байна, хэһэн юумэниинышье бүтэсөөр муу...» Иимэ хөөрэлдөөнүүд али олон болодог.

Бидэ, наймаалагшад, магазинда ерэгшэдэй урма тиигэжэ хухалхагүй, сэдьхэл зүрхыень баясуулан угтажа абаха, зүбшэл хэлэхэ, хэрэгтэй юумэеэ шэлэн абахадань туһалха ба худалдан абагшадай түлөө али бүхы оролдолго гаргажа байха уялгатайбди.

Гэхэтэй хамта бидэ, наймаалагшад, тушаа элдэб хөөрэлдөөнүүд гарадаг. «Өөрынь юумэ эрижэ байһан шэнгеэр гүйгааб, хэдэр, хүжүүн наймаалагша дайралдаа, хэрэлдээб, мүнөө хүрэтэр сухални тараһагүй». «Һаһала зохид эд бараан, хубсаһа хунар гарадаг лэ байнал даа. Теэд зарим магазинуудта доогуур һалаһана ха юм даа». «Танил наймаалагшатай һаа, юутэйншье болохош». Иимэнүүд, бусадшье хөөрэлдөөнүүд, сэхыень хэлэхэдэ, хүн зоной дунда али олон гарадаг байна.

Галгүй газарһаа утаан гарадаггүй гэжэ хэлсэдэг. Эдэ хөөрэлдөөнүүдшье үндэһэтэй гэжэ би һананаб. Юундэб гэхэдэ, наймаалагшадай дунда болбосоролойнгоо, дүршэл шадабаринтаа, һургуулиингаа ба сэдьхэл бодолойнгоо баянай талаар адли тэгшэ хүнүүд ябанагүй бшуу. Манайшье «Ландыш» гэжэ магазинда, жэшээнь, хорин хүн ажалланабди, булта өөрыезан абаритай, аяг аашатай аабзабди даа. Дуран, зоргон соогоо хүн бүхэнэй хүдэлхэ, өөрынгөө аяар худалдан абагшадта хандаха болоо һаамнай, «Ландышнай» магазин бэшэ, юрын дэлгүүр болошохо байна. Тиимэһээнь худалдаа наймаанай эмхи зургаанай ниитэ гурим баримталдаг гээшэбди. Түбхын түрүүн магазин бүхэндэ һайн эмхи гурим, ариг сэбэр сахигдадаг. Хүн бүхэндэ һайнаар хандаха гээшэ наймаалагша бүхэнэй нангин уялта. Тэрэнэй удаа түсэб уялгаяа дүүргэхын түлөө оролдолго гаргадагбди. Гадна хүн зоной хэрэгтэй юумэ олоор гаргаха, эрилтэ бүхэниием хангаха гэжэ оролдонобди. Эдэ бүгэдые адли тэгшэ ябуулаад байбал, амжалта ерэдэг лэ даа.

Манай магазин «Ландыш» гэжэ нэрэтэй хадаа духи, одеколон гэхэ мэтэ парфюмерна зүйлнүүдые худалдадаг гэжэ бү һанагты. Эндэмнай гэрэй ажалда хэрэгтэй электро болон химическэ али бүхы хэрэгсэлнүүд, элдэб порошок, пастаһаа эхилээд, элдэб хубсаһан, арһан зүйлнүүд, галантерейнэ эд бараан худалдагдадаг. Бүһэтэйшүүлдэшье, эхэнэрнүүдтэшье, наһатай ба залуушье хүнүүдтэ хэрэгтэй зүйлнүүд бии. Һара соо манай магазин 66 мянган түхэригэй худалдаа наймаа хэхэ түсэбтэй. Сентябрь һарада далаад мянган түхэригэй наймаа хээбди. Юһэн һарымнай түсэб сентябриин 8-да дүүргэгдээ юм. Тиигэжэ 559 мянган түхэригэй орондо 612.9 мянган түхэригэй наймаа хээбди. Эдэ баримта манай коллективэй муу бэшээр хүдэлдэгые гэршэлнэ. Магазиниемнай даагша М. Б. Кремер, наймаалагшад Т. Спидельникова, Н. Власовская болон бусад дүршэлөөр баян, наймаанда бэрхэ аха нүхэднай бидэндэ туһалдаг, дүршэлөөрөө хубаалдадаг, ажалай жэшээ харуулдаг байна.

Би Нина Власевскаягай дүршэлые дахажа ажаллагшаб. Прилавкынгаа саанахи эдлэлнүүдэйнгээ ямар хүнүүдтэ хэрэгтэйень тодорхойлоод, тэдэ худалдан абагшадта тусгаар анхаралтайгаар хандадаг, зүбшэжэ, дурадхажа эхилдэг, тиихэ мүртөө үшөө зулгыханаар зохидхоноор хөөрэлдөөд, урмашуулан хүхеэгээд байхадань, наймааһан юумыень хүн дуратайгаар абашана гээшэ ха гэжэ һанагдахаар болодог.

Гадна бүхы коллективээрээ худалдан абагшадта һайнаар хандаад байхадамнай, магазинаймнай нэрэ хүндэ мэдээжэ болодог, зон олоор ерэдэг, бидэнтэй нүхэр ёһоор хөөрэлдэдэг, захил хэдэг, тиихэдэнь бидэ тэдэнэй эрилтые мэдэжэ абадагбди. Сэхынь хэлэхэдэ, худалдан абагшадтаяа нягта холбоотой байлга ба тэдэнэй эрилтэ һайн мэдээд, тэрээнһээнь үндэһэлжэ ажалаа эмхидхэхэдэ амжалта ехэ дулдыдадаг гэжэ һанагшаб.

Бидэ хүн зоной ажаһуудалда туһалха уялгатай зон гээшэ аабзабди даа.

Тиихэдэ наймаалагша худалдан абагша хоёр бэе бэедээ анхаралтай байха ёһотой. Тиигэбэл хэн хэнэйншье ажал хэрэг урагшатай. Манайшье, худалдан абагшадайшье ажал хүдэлмэри бүтэсэтэй байха.

Г. ДАРЖАЕВА,
наймаалагша.

«КАРА БАТКАК» ГЭҺЭН МҮЛЬҺЭН ХАДА

Киргизэй ССР. Хадын оройһоо харахада, аяар доро Иссык-Куль нуур сэнхир долгиёо миралзуулан харагдана. Харин эндэ мүльһэн хадын хярануудай дунда абяа шэмээгүй, хон-жэн. Тянь-Шаниин физико-географическа экспедициин гляциологууд арбаад жэлэй туршада «Кара-Баткак» мүльһэн хадые шэнжэлэн үзэнэ.

Джеты-Огузска районой таряашадта мүльһэн хада энэ жэлдэ һайн туһаламжа хүргөө. Сүүдхын туршада Чон-Кызыл-Су мүрэн 170 кубическа метр уһа мүльһэн хадаһаа абана.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Геодезистнүүд мүльһэн хадын түхэлэй ходо хубилжа байһые шэнжэлэн үзэдэг. 2. Эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ Надежда Сыпалова Тянь-Шаниин ой модые шэнжэлэн үзэдэг.

ТАСС-ай фотохронико.

Хүршэ областьһоо ерэһэн бэшэг

БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ БОЛОНО

Һүүлэй үедэ нютагай Соведүүдэй үүргэ, эрхилхэ ажал хүдэлмэринь, эрхэнь үргэдэжэ, ажалшадай дунда тэдэнэй нэрэ хүндэ дээшэлжэ байнхай. Эдэ, дээрэ хэлэгдэгшэ баримтануудые, илангаяа Хара-Шэбэрэй сельсоведэй ажал хүдэлмэри эли тодоор гэршэлнэ. Тус сельсовет хууляар баталагдаһан эрхээ зүб мүрөөр хэрэглэжэ, өөрынгөө газар дээрэ байһан Кировэй нэрэмжэтэ колхозой урган хүгжэхэ, баяжаха таладань ехэхэн нүлөө үзүүлдэг, һууринайнгаа соёл культурын, арадай гэгээрэлэй, худалдаа наймаанай болоод бусад эмхи зургаануудай урдаа табигдаһан зорилгонуудаа бэелүүлхэ таладань нилээд ехэхэн туһаламжа үзүүлдэг. Дутуу дундануудай дайралдабал, дары усадхадаг байна. Мүн тус сельсовет һууринаа болбосон түхэлтэй болгохо, ажалшадайнгаа байра байдал һайжаруулха талаар бага бэшэ ажал ябуулжа байдаг. Тусхайлан хэлэбэл, һүүлэй хоёр гурбан жэлэй турша соо Хара-Шэбэрэй Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо байрын дүшэн гэр бодоо. Тэдэнэй гушаниинь малшадта баригдаа. Мүн тиихэдэ хонишодой буусада банинууд баригдана. Һүүлэй жэлнүүдтэ, жэшээнь, хонишод Балжир Намсараев, Болот Цингуев, Норбо-Самбу Батомункуев болон бусад буусадаа банинуудтай болоо юм.

Тиихэдэ ахалагша хонишод Линхобо Найданов, Норбо-Самбу Эрдынеев, Мунко Жамсаранов, Пирагнай Холхонов гэгшэдтэ отарынь хажууда шэнэ түхэлэй гоё һайхан байшан гэрнүүд бодхогдожо үгтэнхэй. Колхознигуудай байрын гэрнүүдтэ газ оруулагдажа, ажалшадай байдал һуудалда һайн, ехэл таарамжатай боложо байнхай. Мүнөө 130-аад айлай гэрнүүдтэ газ оруулагдаад байна. Тэрэ тоодо малшадай 25 гэрнүүд газтай болобо. Хара-шэбэрэйхидэй олонхинь телевизорнуудые худалдажа абанхай. «Орбита» станцяар үдэр бүри Эхэ оронойнгоо ниислэл—Москва хотоһоо дамжуулгануудые шагнажа, хаража байдаг болоо.

Хара-Шэбэрэй сельсовет һууринаа болбосон түхэлтэй, сэсэрлиг модоор шэмэглэхэ хэрэгтэ ехэхэн анхаралаа хандуулна. Энэ зорилгоор һүүлэй жэлнүүдтэ Хара-Шэбэр тосхондо 4500-аад сагдуулнууд, мянгаад жэмэстэ модод таригдаа.

Залуушуулай культурнаар амарха, сэнгэхэ арга боломжо бии болгогдонхой. Бригада бүхэндэ спортивна талмайнууд, улаан булангууд түхеэрэгдэнхэй, залуушуул сүлөөтэй сагаа хүхюутэй, зугаатайгаар үнгэргэнэд.

Округ соогоо Хара-Шэбэр һуурин соёл культура хүгжөөхэ талаар түрүү һууринуудай нэгые эзэлдэг нютаг юм. Сомоной Совет, колхозой правлени соёл гэгээрэл хүгжөөхэ талаар холын хараатайгаар ажалаа эрхилдэг гэхэдэ эндүү болохогүй. Энэ зорилгоор Хара-Шэбэрһээ мүнөө үедэ культпросвет училищада, культурын институтда гурбан хүн һуража байна. Тэдэнэр һургуули дүүргээд, нютагаа бусаха юм. Мүн соёл культурын һургуулинуудые дүүргэжэ ерэһэншье зон мүнөө Хара-Шэбэртэ олон даа. Жэшээнь, Дашибалова хүгжэмэй һургуули дүүргэнхэй нютагтаа хүдэлнэ. Гармаева культурын институт дүүргэнхэй, нютагтаа библиотекые даагшаар ажаллана. Тумунова музейдэ хүдэлнэ.

Мүнөө колхозникуудай культурна эрилтын жэлһээ жэлдэ дээшэлжэ байһаниинь элитэ. Эдэ эрилтэнүүдыень гүйсэд бүрин хангахын тула Хара-Шэбэрэй сельсовет мүн лэ горитойхон ажал хүдэлмэри ябуулна. Хара-Шэбэрэй хүдөөгэй библиотекэ имагтал һүүлэй гурбан жэл соо 3500 түхэригэй ном худалдажа абаа. Колхозой правлени библиотекын номуудые олошоруулха хэрэгтэ жэл бүри 300—500 түхэриг һомолдог байна.

Һууринаа болбосон түхэлтэй болгохо гээшэ имагтал гоё һайхан гэр байрануудые бариха бэшэ, мүн арюун сэбэр байлгаха шухала байна. Энэ талааршье Хара-Шэбэртэ бага бэшэ ажал хүдэлмэри ябуулагдана. Һууринаа сэбэр байлгахын түлөө санфельдшер нүхэр Маланова ехэхэн эрмэлзэл, оролдолго гаргана. Колхозой түб һуурин дээрэ саг үргэлжэ, таһалгаряагүй бани хүдэлжэ байдаг юм.

Колхозой түб һуурин болоод бригаданудта электрын гэрэл оруулагданхай. Тиихэдэ Хара-Шэбэр тосхондо гоё һайхан культурын ордон, хүдөөгэй библиотекэ, эдеэ хоолой болоод хубсаһа хунарай дүрбэн магазин, номой магазин, түүхын музей, ажалшадай ажаһуудал хангаха комбинат, «Ударник» гэжэ спортын клуб, аптекэ, столово болон бусад эмхи зургаанууд бии юм. Бүхы түхеэрэлгээр хангагдаги ямаршье городой һургуулиһаа дутуугүй дунда һургуули баригданхай.

Хүдөөгүүр һуудаг малшадые культурна талаар хангаха зорилготой автоклуб болон автолавканууд хүдэлнэ. Культурын байшангые дунда һургуулитай Гарма Начинов ударидажа, һонирхолтой ажал хүдэлмэри эрхилнэ. Автоклубые РСФСР-эй соёл культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ Ендон Жалсанов даанхай, үдэр бүри шахуу малшадай байдаг газараар ябажа, кино харуулна, һонирхолтой лекцинүүдые уншана, газетэ болон журналнуудые тараана. Библиотекые даагшанар тусхай һургуулитай Нина Гармаева, музейе даагшаар Сампил Зоригтуев гэгшэд томилогдонхойнууд. Һууриндаа соёл культура дэлгэрүүлхэ талаар ехэхэн оролдолго гарганад.

Культурын байшангай болон библиотекын дэргэдэ тусхайта соведүүд байгуулагданхай, ажал хүдэлмэреэ тусхай түсэбэй ёһоор ябуулна. Уран һайханай самодеятельностиин кружогууд, спортын секцинүүд саг үргэлжэ хүдэлнэ. Хара-Шэбэр һууринда соёл культурын эдэбхитэд олон юм. Тэдэнэй тоодо һургуулиин директор Комendанов, агроном Баторов, нютагай һургуулиин багша Лыксок Эрдынеев, хүгжэм заадаг багша Дашибалова болон бусад оролсоно. Ниитын болоод секциин хүдэлмэринүүдтэ хамта дээрээ 160 хүн хабаадуулагдана.

Хара-Шэбэрэй соёл культурын хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй малшадые культурна талаарнь хангаха хэрэгтэ ехэхэн анхаралаа хандуулнад. Колхозой тон холын участок гэхэдэ, Бырка болоно. Эндэ хонидой зургаан отара, эбэртэ бодо малай найман гүүртэ байрладаг юм. Тиимэһээл соёл культурын хүдэлмэрилэгшэд Бырканынгаа малшадта ходо ошожо, һонирхолтой лекци болон элидхэлнүүдые уншагад, кино, концерт харуулдаг даа. Культповозко, почто, автолавка, агитбригада малшадтаа саг үргэлжэ ябажа байна. Мүн малшадай байдаг газарта 13 агит-байра, табан улаан булан эмхидхэгдэнхэй. Тэдэ литератураар, газетэ болон журналнуудаар гүйсэд хангагданхай. Малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд саг соогоо согсологдожо, олондо соносхогдоно. Мүнөө түб һууринда улаан туг үргэгдэнхэй намилзажа байна. Энэмнай колхозой һү һаалиин фермынхидэй хахад жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь хүндэлэлдэ бодхогдоһон туг гээшэ. Колхозой түрүү һаалишадай нэгэн Дашилһама Балсанова болоно. Тэрэ һү һаалгаар хахад жэлэйнгээ түсэб 122 процент дүүргээ.

Хара-Шэбэрэй сельсоведэй дүргэдэхи культурно-ажаһуудалай комисси амжалтатайгаар хүдэлнэ.

Иимэл даа, Хара-Шэбэр һууринай, тэндэхи зоной байдалай түхэл шарай.

Ж. ДОРЖИЕВ.

Агын буряадай национальна округ.

ХИЗААР ОРОНОО ШЭНЖЭЛГЫН МУЗЕЙН 50 ЖЭЛ

50 жэлэй урда тээ 1923 оной октябриин 10-да Буряадай ревкомитет Буряад-Монголой национальна музей эмхидхэхэ тухай тогтоол гаргаһан байна.

Энэ түүхэтэ тогтоолһоо урид Верхнеудинск хотодо музей нээхэ тухай һэдэлгэнүүд болодог байгаа. Үшөө 1916 ондо нютагай бүлэг эрдэмтэд Эрхүүгэй, Зүүн Сибириин географическа бүлгэмдэ Верхнеудинск хотодо хизаар ороной түүхэ ба байгаали шэнжэлхээр тус бүлгэмэй отделени нээхэ тухай зууршалга хэхэдэнь, Петербург хотодо байһан географическа бүлгэмэй главна управлени арсаһан байгаа.

Имагтал 1923 ондо Буряад-Монголой АССР-эй тогтоходо, Верхнеудинск хотодо хизаар ороноо шэнжэлхэ музей тогтоохо тухай хэлсэгдэжэ, Буряадай ревкомитедэй тогтоол гаргагдаад, мүнөө байгаа республикымнай хизаар ороноо шэнжэлгын М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ музейн эхин табигдаһан юм.

Музейн эхин үедэ Ленинград хотын историко-лингвистическэ институдай студентнэр С. П. Костырев, А. П. Кочетов гэгшэд ехэ туһа хүргөө һэн. Хожомынь тэдэнэй нэгэн Степан Павлович Костырев бүхы наһаяа манай музейн хүгжэлтэдэ зорюулһан, 1953 онһоо үбгэ наһан болотороо директорынь байһан юм.

Хизаар ороноо шэнжэлгын энэ музей манай республикын эрдэм шэнжэлгын ба соёл гэгээрэлэй гуламтануудай нэгэн боложо, тэрэнэй хүгжэлтэдэ Ж. Ж. Жабон, С. П. Костырев, Д. Г. Бажеев, Ф. М. Шулунов, З. Н. Яковлева гэгшэд ехэхэн хубитаяа оруулһан байна. Ж. Ж. Жабон ба С. П. Костырев хоёр гушаад жэлһээ үлүү этнографияр, археологёор, хубисхалай хүдэлөөн ба хизаарай түүхээр ехэ үнэтэй экспонадуудые суглуулаа. Мүн гушаад жэлһээ үлүү хүдэлһэн З. Н. Яковлева Э. П. Пильмантай суг хамта хизаарай байгаали ба амитадые шэнжэлэн, тэдэнэй коллекци музейн байгаалиин таһагта олоор суглуулаа.

Мэдээжэ эрдэмтэд А. П. Окладников, П. П. Хороших, П. Т. Хаптаев, Г. Д. Цыбиков, С. П. Балдаев болон олониитын эдэбхитэд, байгаалида дуратайшуул Н. С. Котов, Э. Э. Пильман, М. Г. Бакутин гэгшэд музейн фондын баялигай хүгжэлтэдэ ехэ туһа хүргэдэг юм.

Мүн хубисхалай хүдэлөөндэ хабаадагшад, наһажаал партизанууд, парти ба комсомолой түрүүшын эмхидхэгшэдэй ахамад К. И. Ивайловский, Ф. Ф. Чебунин, А. И. Куприянов, И. В. Ченкиров, Н. И. Мункоев ба бусад өөһэдынгөө зүбшөөл, һанамжаяа үгэдэг.

Музейн хүгжэлтэдэ, ажабайдалдань республикымнай эрдэм-шэнжэлгын зургаанууд, тэдэнэй тоодо, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиал, республикын гүрэнэй архив, СССР-эй географическа обществын Буряадай таһагай тон үнэтэй, шухала туһаламжануудые үзүүлдэгынь һайшаалтай.

50 жэлэй турша соо музейдэ ехэ олон экспонадууд сугларжа, 1973 ондо тэдэнэй тоо 54628 болоод байна. Фондын экспонадуудай дунда ехэ хомор, ондоо тээ байдаггүй коллекцинүүд ба документнүүд бии.

Суута һиилүүршэн Санжи-Цыбик Цыбиковэй, тэрэнэй һурагшадай хэһэн дасанай гоёолто угалзанууд, модоор бүтээһэн скульптуранууд, XVIII, XIX, XX зуун жэлнүүдэй буряад урашуулай хэһэн бүтээлнүүд ехэ һонирхолтой байна.

Эдэ эртын урлалганууд өөһэдын онсо илгаатай, арад зоной ажабайдалтай холбоотой, ехэ һонин зураглалтай юм.

1936 ондо Ж. Ж. Жабоной Асагадай дасанһаа оложо, музейдэ асарһан 76 зураг таблицануудһаа бүридэһэн энэдхэг-түбэд эмшэлгын атлас сэнгүй һонин экспонат болоно. Арад зоной ехэ зөөреэр абтажа, буряад орондо асарагдаһан, хара саарһан дээрэ мүнгэн үзэгөөр бэшээтэй «Ганджурай» дүүрэн боти мүн лэ һонин зүйл бии. Буряадай мүнгэшэ дархашуулай бүтээһэн урлалганууд үшөө XVIII—XIX зуун жэлнүүдтэ арад зоной дунда ехэ суурхадаг байгаа. Хитад, Японидо, Монголдо, Энэдхэгтэ ба Түгэд оронуудта хэгдэһэн заанай яһан шатарнууд, шаажан, зэд, үнгэтэ шулуугаар бүтээһэн хэрэгсэлнүүд бии.

Ород, буряад арадуудай аха дүүгэй хани барисаае бэхижүүлхэдэ, буряад зоной соёлой ба революционно гэгээрэлдэ ехэ нүлөө үзүүлһэн, туһа хүргэһэнород арадай гурбан үеын хубисхалшадта зорюулһан стендүүд музейдэмнай харуулагдана.

Элитэ революционернүүд, граждан дайнда хабаадагшад, манай хизаарта Совет засагые тогтоолсогшод И. В. Бабушкин, А. Л. Вагжанов, Ц. Ц. Ранжуров, П. С. Балтахинов, П. П. Постышев, М. Н. Ербанов, М. М. Сахьянова, В. М. Серов, А. М. Буйко, С. Ю. Широких-Полянский болон бусадай олдохонь тон шухаг болоһон фото-зурагууд, документнүүд, намтарнуудынь суглуулагдаһан.

Мүн республикымнай хүнүүд—Советскэ Союзай болон Социалис Ажалай Геройнуудай, соёл гэгээрэлэй, эмнэлгын, искусство ба литературын элитэ ажал ябуулагшад тухай мэдээнүүд бии.

Музейн хүдэлмэри 50 жэлэй турша соо урган һалбараа. Тэдэнэй нээгдэһэн түрүүшын жэлнүүдтэ оройдоол хэдэн зуугаад хүн зон ябадаг һаань, мүнөө үедэ нэгэ жэл соо 75 мянганһаа үлүү хүн орожо харадаг, музейн залнууд соогуур 600-гаад экскурси хэгдэнэ.

1958 ондо Буряадай мэдээжэ эрдэмтэн — этнограф Матвей Николаевич Хангаловай түрэһөөр 100 жэлэй ойн гүйсэхэдэ, манай музейдэ тэрэнэй нэрэ олгогдоо һэн.

XVIII-дахи зуун жэлдэ буряад изагууртанай ажаһууһан газарнууд, Верхнеудинск хотын эхи үндэһэ табиһан Үдын острогой бии болоһон тухай, буряад, хамниган, шэмээшэг зоной ажалай зэмсэгүүд ба гэрэй хэрэгсэлнүүд, манай нютаг руу сүлэгдэһэн декабристнууд, Хяагтын худалдаа наймаанай харгы, мүн революционно тэмсэлэй хүгжэлтэ тухай «Революциин урда тээхи байдал» гэһэн таһагта хаража болоно.

Хизаар оронойма урган һалбарһан хүгжэлтэ тухай «Совет үеын байдалай таһагта» хаража болоно. Эндэ Октябриин хубисхалай илалта, Буряад хизаарта тогтоогдоһон түрүүшын Советүүд, граждан дайнай түүхэ, Буряадай АССР-эй байгуулагдаһан ушар, түрүүшын барилганууд, хамтын ажал, социалис соёл культура, искусствын хүгжэлтэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай экспонадуудые эндэ харамаар. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүүлээрхи хүгжэлтэ, Буряад орондо социализм байгуулга, коммунизмын замаар дабшаса тухай энэ таһагай хоёрдохи залда харуулагдана.

Музейн байгаалиин таһаг ондоо гэртэ байдаг. Зүгөөр байрын муу дээрэһээ хизаараймнай ургаса ногоон, ан гүрөөл, элдэб янзын амитад, суута Байгал нуурай загаһад хүсэд бэшээр табигдаһан. Энэ дутуу дундануд һаяын саг соо усадхагдаха ёһотой.

Манай музей хадаа эрдэм шэнжэлэлгын ба эрдэм гэгээрэлэй газар, мүн нютагай түүхэ ба байгаали шэнжэлхэ тон шухала үүргэтэй зургаан юм. Харуулагдадаг экспозицинуудайнгаа ашаар эрдэм гэгээрэлэйшье, хүмүүжүүлгынше асуудалнуудые шиидхэнэ. Тиимэ дээрэһээ табигдаһан экспозицинуудынь удхаараа, шанар шэнжээрээ үргэн зондо ойлгосотой, ленинскэ Коммунис партиин һургаал заабарида тааруулагдаһан, ажалшадые коммунис үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлгэдэ зорюулагдаһан байха ёһотой. Энэ эрилтэ, зорилгонуудые музейн хүдэлмэрилэгшэд имагтал партиина, совет органууд ба бэшэ эмхи зургаанууд, үйлэдбэриин хүтэлбэрилэгшэдэй туһаар шиидхэгдэдэг байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1965 оной июниин 2-то гаргаһан «ССР Союзай музейн фонд» гэһэн тогтоол соогоо наука, техникын шэнэ түхэлнүүдые, үйлэдбэриин продукцинуудые ба барилгын хэрэгсэлнүүдые музейдэ түлөөһэгүйгөөр үгэжэ байхыень министерствэнүүдые ба ведомствэнүүдые уялгаһан юм. Манай музейн хүдэлмэрилэгшэд экспозицинуудаа һайжаруулха, ниитэ эрдэм-гэгээрэлэй хүдэлмэри дээшэлүүлхэ, экскурсинуудай темэнүүдые үргэдхэхэ гэһэн гол зорилгоо һайнаар дүүргэжэ, музейнгээ 50 жэлэй ойе амжалтатайгаар угтажа байна.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө Буряад оронойма ажалшадай тэмсэжэ байхада, республикымнай хизаар ороноо шэнжэлгын музей өөрынгөө хубитые оруулха гэжэ оролдоно, оролдоошье.

Ф. БУДАЖАБЭ,
М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейн директор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: музейн хүдэлмэрилэгшэд И. С. Клиновская, Ғ. И. Борисова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА
телефон · телеграф · радио

БЕРЛИН

ГДР-эй НАЦИОНАЛЬНА ҺАЙНДЭР

ТАСС

Республикынгаа байгуулагдаһаар 24 жэлэй ойе Германиин социалис гүрэнэй ажалшад октябриин 7 до баяр жабхалантайгаар тэмдэглэбэ.

Немец арадай гэрэлтэ һайхан ерээдүйн түлөө ами наһаяа үгэһэн Германиин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй тэмсэлшэдэй дурасхаалые ёһолон хүндэлэлгэ Берлин хотын Фридрихсфельд райондохи немец социалистнуудай хүүр дээрэ болоһон байна. СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Штоф, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Х. Зиндерман, республикын партиина ба гүрэнэй бусад ажал ябуулагшад веногуудые табяа.

Энэ үдэр Берлиндэ Трептнүүдэй парк соо совет сэрэгшэдэй памятнигуудай, мүн Дрезден, Потсдам, Лейпциг ба республикын бусад хотонуудтахи хүшөөнүүдэй дэргэдэ веногуудые табиһан байна.

Берлинэй түб — Унтер ден-Линден гудамжа, Александерплац талмай, Карл Марксын аллей һайндэрэй хеэр шэмэглэгдэнхэй.

Үни холын ёһо заншалаар урган ниитэ арадай һайндэр Берлинэй түрүүшын социалис үйлсэ — Карл Марксын аллейдэ болобо.

КАИР

ДҮТЫН ЗҮҮН ЗҮГТЭХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Египедэй сэрэгүүд Суэцкэ канал гаталаад, зүүлжээ дабшахадаа, дайсанай олон солдадые хүлһөөнь буулгаһан, ехэ техникыень һандааһан байна гэжэ Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Верховно командованиин октябриин 8-най үглөөнэй мэдээн дотор хэлэгдэнэ. Хоёр үдэрэй турша соо болоһон байлдаанай үедэ дайсанай 57 самолёт унагаагдаа, 92 танк һандаатдаа.

Эндэ Египедэй талын 21 самолёт унагаагдаһан байна.

Синайн хойто захадахи Египедэй ябаган сэрэгшэдэй частьнуудта Израилиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүд добтолхые һэдэбэшье, Египедэй истребительнүүдэй зүтһөө шанга сохилто абажа, урагшагүйдэһэн байха юм. Энэ байлдаанда Израилиин хоёр самолёт буудагдан унагаагдаа.

Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй мэдэлдэ байһан Суэцкэ канал дээгүүрхи хүүргэнүүдые үгы хэһэн тухай Израилиин баталамжые Египедэй Верховно командовани буруушааба. «Манай сэрэгүүд танкнуудые, артиллери хэрэглэн, дайсанда шанга сохилто хээд, каналай зүүн эрьедэ амжалтатайгаар гаража байна», — гэжэ мэдээн дотор тэмдэглэгдэнэ.

ДАМАСК. (ТАСС). Октябриин 7-до болоһон байлдаануудай үедэ Сириин сэрэгүүд фронтын түбэй хубидахи Голанска гүбээ добуунуудай ехэнхи хубиие эзэлэн абаа гээд Сириин армиин сэрэгэй командованиин октябриин 8-най үглөөгүүр тараагдаһан мэдээн соо хэлэгдэнэ.

Сириин гурбан аэродромдо Израилиин авиациин зэрлиг бүдүүлигээр добтолжо, бомбодохые һэдэхэдэнь Сириин самолёдууд, ПВО-гой хүсэнүүд дайсанай 12 самолёт буудажа унагааба.

Мүнөөдэр, октябриин 8-да, нютагай сагаар үглөөнэй 8 час 15 минута болотор буудагдан унагаагдаһан Израилиин самолёдуудай тоо 21 болоһон байна.

ДАМАСК. (ТАСС). Сириин фронт дээрэ, Израилиин сэрэгүүдэй тылдэ, палестин партизануудай сэрэгэй бүлэгүүд амжалтата ябуулганууд хэнэ. Палестин бүлэгүүд Данай райондо, Эшкол гэжэ лагерьта шанга сохилто хээ. Ливанай хилэ шадархи Аль-Халыс, Аббаси, Аль-Фаджар гэжэ һууриин тосхонуудай оршондо эзэлһэн Израилиин сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдые ракетээр буудаба.

ЛОНДОН. (ТАСС). Египедтэ, Сиридэ эсэргүү эзэрхэг түримхэй ябуулгануудаа Израилиин сэрэгэйхид үргэдхэжэ байна. Суэцкэ каналай оршондо Египедэй танкнуудта, ябаган сэрэгшэдтэ, мүн Голанска гүбээ добуунуудта Сириин сэрэгүүдтэ эсэргүүгээр Израиль шанга дай хэжэ байна гээд Рейтер агентствын корреспондент Тель-Авивһаа дамжуулба. Египедэй сэрэгүүдтэй дайлалдажа байһан Израилиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүд октябриин 7-до 60 минутын турша соо 1967 оной бүхы дайн байлдаануудайхиһаа ехэ бомбо хаяһан байна. Израилиин армиин нөөсэ частьнууд Синайн хахад арал худар таһалгаряагүй эльгээгдэнэ. Египедэй, Сириин фронтнууд дээрэ Израилиин авиаци напалм хэрэглэнэ.

ДАМАСК. (ТАСС). Хойто сэрэгэй округой Израилиин сэрэгүүдэй командна пунктнуудые Сириин авиаци хэдэ дахин бомбодоо. Сириин сэрэгэй командованиин мэдээн дотор хэлэгдэһэнэй ёһоор, Голанска гүбээ добуунуудта эльгээхын тула эндэ суглуулагдажа байһан нөөсэ сэрэгүүд бомбодуулаа. Мүнөөдэр, октябриин 8-да, Дамаскын сагаар 13 час хүрэтэр болоһон агаарай байлдаануудай үедэ Израилиин 25 самолёт унагаагдаһан байна. Израилиин 6 лётчик плендэ абтаа.

БЕЛГРАД

Хүгжэмэй фестиваль Белградта нээгдэбэ

ТАСС

Уласхоорондын хүгжэмэй заншалта фестиваль Югославиин ниислэл хотодо эндэхи филармониин оркестрэй концертээр нээгдээ. РСФСР-эй арадай артист Геннадий Рождественскиин хүтэлбэрилдэг Ленинградай филармониин симфоническа оркестр фестивальда хабаадана. США-гай, Италиин, Франциин, Японой, Испаниик, Югославиин артистнар, хүгжэмэй коллективүүд октябриин 19 болотор үнгэргэгдэхэ фестивальда хабаадажа байнхай.

НИКОЗИ

Президентын бэедэ хоро хүргэхые һэдэбэ

ТАСС

Кипрэй правительствын тусхай түлөөлэгшын эндэ мэдүүлһэнэй ёһоор, Кипрэй президент архиепископ Макариосай бэедэ хоро хүргэхые грек генерал Гривасэй табималнууд һэдэһэн байна. Тусхай түлөөлэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, президентын һуужа ябаһан автомобиль эдэнэр тэһэлхэ ёһотой байгаа. Президентын машинын ерэхэһээ хэдэхэн минутын урда тээ Гривасэй табималнуудай мина тэһэршоо. Тиигэжэ хэншье хохидолдо ороогүй.

Урагшагүй хорото ябуулгын хэгдэһэн газарта Кипрэй полици Гривасэй талын хэдэн хүниие бариһан байна.

ИЗРАИЛИИН ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ПОЛИТИКЫЕ БУРУУШААЛГА

Израилиин зонхилхы тушаалтадай дээрмэдэхы хархис политика бэелүүлһэнһээ уламжалан, Дүтын Зүүн зүгтэ шахардуу байдал тохёолдожо, дайнай дүлэн соробхилбо.

Израилиин булимтархы политикые эрид буруушаан, араб арадуудай үнэн зүб тэмсэлые дэмжэжэ байһанаа дэлхэйн эб найрамдалда дуратай хүсэнүүд мэдүүлнэ.

БЕРЛИН. Мүнөө Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоод байһан шахардуу байдалай түлөө дээрмэдэхы хархис политика бэелүүлдэг Израиль, эдэниие дэмжэн тухирдаг империалис хүсэнүүд харюусаха ёһотой гэжэ СЕПГ-гэй Политбюрогой, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. 1967 ондо булимтаран эзэмдэһэн араб нютагуудһаа Израилиин бүхы сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ мэдүүлгэ дотор табигдана.

БЕЛГРАД. Союзна Гүйсэдхэхэ Вечэй эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ:

Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгые эрид буруушаан, булимтаран эзэмдэгдэһэн газар нютагуудаа сүлөөлхын түлөө Араб оронуудай хэһэн үнэн зүб тэмсэлые Югославиин правительство дэмжэнэ.

ПХЕНЬЯН. Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй зэбсэгтэ шэнэ харата ябуулгануудые үүдхэһэнтэйнь дашарамдуулан, КНДР-эй президент Ким Ир Сен АРЕ-гэй ба САР-ай президентнүүдтэ телеграмма эльгээхэдээ, сионистнуудай гэмтэ ябуулгануудые буруушаан, эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүгээр Египедэй, Сириин арадуудай хэһэн тэмсэлтэй һанал нэгэтэй байһанаа мэдүүлбэ.

Хамтынгаа дайсанда эсэргүүгээр тэмсэжэ байһан Египедэй, Сириин арадуудые корей арад ходо дэмжэн, бүхы хүсөөрөө туһа хүргэхэ юм гэжэ президент Ким Ир Сен телеграмма соогоо найдуулаа.

ХЕЛЬСИНКИ. Араб оронуудта эсэргүүгээр Израилиин үүдхэһэн сэрэгэй ябуулгануудые Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет буруушаана. Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгада эсэргүүгээр империалис хүсэнүүдэй ябуулгануудаа эдэбхижүүлгэтэй Израилиин эзэрхэг түримхэй шэнэ ябуулга тудалдаа гэжэ ВСМ-эй секретариадай эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Булимтаран эзэмдэһэн араб газар нютагуудые Израилиин бүрин сүлөөлөөд, Палестинын араб арадай эрхэнүүдые мэдэрээд байгаа һаань, Дүтын Зүүн зүгтэхи асуудал амгалан ёһоор шиидхэгдэхэ байна гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет тэмдэглэнэ. (ТАСС).

КАИР

Египедэй сэрэгэй командованиин коммюнике

ТАСС

Египедэй сэрэгэй командовани октябриин 8-най үдын хойно иимэ коммюнике тунхаглаба:

Манай сэрэгүүд Суэцкэ каналые гаталан гаража байна. Үнгэрһэн һүниин турша соо манай сэрэгүүдэй дабшалта зогсоохые һэдэн, дайсан добтолгонуудые хэбэшье, урагшагүйдэһэн байна. Эндэ болоһон байлдаанудай үедэ Израилиин 20 танк үгы хэгдээ, дайсанай олон солдадууд хүлһөө буулгагдаа, ехэ техникэнь һандаагдаа.

Манай сэрэгүүдэй частьнууд Суэцкэ каналай зүүн эрьеые бүрин эзэлээд байна. Дайсанай бэхилэлтэнүүдые хамгаалагшад плендэ абтаа. Порт-Тауфик гэжэ тохойн оршон тойронхи нютагуудые, Эш-Шаттые, Зүүн Исмаилые, Порт-Фаудһаа урдуурхи бүхы районуудые манай частьнууд сүлөөлөө. Манай бронетанкова подразделенинүүд, ябаган сэрэгшэдэй частьнууд Синайн хахад аралай гүн руу нэбтэрэн ороно.

Октябриин 8-най үглөөгүүр манай сэрэгүүд Эль-Малейзэдэ, Бир-Тамадта шэбээлһэн дайсанай аэродромуудта добтолоо.

ХАНОИ

Вьетнамай эрдэмтэдэй амжалта

ТАСС

Эм домто ургамалнуудые шэнжэлдэг эрдэм-шэнжэлэлгын институт Ханойдо амжалтатайгаар хүдэлнэ. Богонихон сагай хугасаа соо институдай хүдэлмэрилэгшэд 1000 гаран түрэлэй эм домто ургамалые, эдэнэй эшэ үндэһые шэнжэлһэн байна. Тиихэдээ бүтүү шэдхэтэ районуудай ургамалай аймагай карта бүүлгаа.

Институдай зууршалгаар ДРВ-гэй фармацевтическэ промышленность медицинскэ хэдэ хэдэн шэнэ эмүүдые бии болгожо эхилээ. Саг үргэлжын курсанууд республикын олон провинцинуудта эмхидхэгдээд, хэдэн мянгаад хүнүүд домто ургамалнуудые таниха, тэдэниие зүбөөр буйлуулан хэрэглэхэ онол шадабарида һурана.

БЕРЛИН

Социалис ажалай предприятинууд

ТАСС

ГДР-эй профсоюзуудай хүтэлбэриин ба правительствын дурадхалаар республикын 15 завод, комбинадта «Социалис ажалай предприятиин» нэрэ зэргэ олгогдоо.

УЛААН-БААТАР

Совет ансамблиин гастрольнууд

ТАСС

СССР-эй арадай артист Игорь Моисеевэй хүтэлбэрилдэг СССР-эй арадай хатарай гүрэнэй академическэ ансамблиин гастрольнууд Улаан-Баатарта МНР-эй гүрэнэй оперо, баледэй театрай сценэ дээрэ эхилбэ.

Алдар сууда гараһан ансамбль Монгол орондо хоёрдохёо айлшалан ерээ. Энэ гастролинь монгол-совет хани барисаанай заншалта һаратай тудалдаһан байна.

ВАШИНГТОН

Сэрэгэй гаргашада ехэ мүнгэ һомолно

ТАСС

Сэрэгэй гаргашада мүнгэ һомололгые хороохо гэжэ зарим сенаторнуудай мэдүүлбэшье һаань, финансын энэ жэлдэ сэрэгэй гаргашада 21 миллиард доллар һомолхо гэжэ США-гай конгрессэй сенат тогтообо. Конгрессэй дээдэ палатада дуугаа үгэлгын дүнгүүд сэрэгэй-промышленна нэгэдэлэй «ээлжээтэ илалта» болоно гэжэ эндэхи шэнжэлэгшэд сэгнэнэ.

НЬЮ-ИОРК

Аюулгүйн Соведэй заседани

ТАСС

Энэ районда сэрэгэй ябуулгануудай һэргээгдэһэнтэй дашарамдуулан, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые зүбшэн хэлсэхын тула ООН-ой Аюулгүйн Совет октябриин 8-най үдэшэ заседани үнгэргөө.

США-гай түлөөлэгшын гуйлтаар Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ Л. Макинтайр (Австрали) Соведые зарлаха тухай шиидхэбэри абаһан байна.

ФУТБОЛ

ҮНЭТЭЙ ИЛАЛТА

Үдэшын зургаан саг. Наадана эхилтэр үшөө хахад час тухай сагай үлэнхэйшье һаань, стадион дээрэ хүн зон олон. Энээндэ гайхал байхагүй. Ушарынь гэхэдэ, манай «Сэлэнгэ» команда стадион дээрэ 1973 оной сезоной һүүлшынгээ наада үнгэргэхэнь.

Манай айлшад, Петропавловск-Камчатскын «Вулкандашье», мүн сэлэнгынхидтэшье энэ уулзалгын тон шухала байһан мэдээжэ.

Айлшадаа шүүбэл, манай команда түрүү һуурида гараха арга боломжоёо горитойхоноор батадхаха зэргэтэй.

Тиимэһээ наадан хоёр тээһээ добтолгонуудаар эхилээ.

Манай команда бүмбэгэ сохижо оруулха олохон арга боломжоёо хүсэлдүүлжэ бирабагүй. Юрий Калашников, Валерий, Анатолий Михновтон, Владимир Максимов гэгшэд нэгэ гэбэл алдуу гаргаһан, үгы гэбэл «Вулканай» вратарь Юрий Шкуровский габшагай шуранаар наадаһан байха юм.

Айлшаднай бүмбэгэ оруулхаар нэгэл арга боломжотой байгаа. «Вулканай» баруун хажуугай добтологшо Иван Юдаев 28-дахи минутын ябажа байхада, Алексей Кизеевые мэхэлээд, урагшаа һуга гарахадань, Вадим Титов бүмбэгыень тодон абажа, олоной һайшаалда хүртөө.

Нааданай 45-дахи минутын ябажа байхада, Юрий Самсонов баруун захаар һуга гаран, айлшадай ялын талмай руу ороходонь, тэдэнэй хамгаалагша Игорь Моспан добтологшыемнай дэгээдэжэ унагаагаа. Тиихэдэнь мүрысөөнэй судья Анатолий Фролов 11 метрһээ ялын бүмбэгэ сохихо гээд захираа һэн.

«Сэлэнгын» капитан Юрий Калашников ялын бүмбэгэ урда нааданайхидаал оншотой мэргэнээр сохижо оруулаа. Тиигэжэ манай командын нэтэрүү добтолгонууд амжалта асаржа, стадиондо һуугшад амаралгын забһарай үедэ үшөөл шуяһаар, хүүеһээр байгаа.

Нааданай хоёрдохи хахад бүришье һонин байгаа юм. Гэбэшье нааданай тэн багта болоһон ушар голхорол түрүүлнэ. Айлшад хэрзэгыгээр наадаа. Тиихэдээ Валерий Михновой хүлынь үдьхэлжэ Юрий Пелеванай унагаахада, тэрэниие талмай дээрэһээ үлдөө һэн. Энэ ушарта манай Анатолий Михнов бэеэ барижа шадаагүй. Тиимэһээ тэрэнииешье нааданһаа гаража ошохыень судья захираа бшуу. Айлшадай хэды хэрзэгыгээр наадаашье һаань, бэеэ барижа наадаха ёһотой байгаа.

Хоёрдохи таймын һүүл багта «Вулканай» футболистнууд манай командын ялын талмайһаа холодохоёо болинхой, забда залигүй добтолһон, шүүгдэхэгүй, угайдхадаа ялын бүмбэгэшье сохилсохо болохые оролдоһон байна. Гэбэшье, манай футболистнууд, илангаяа Вадим Титов, воротагаа эрхимээр хамгаалжа, үнэтэ хоёр очкотой болобо.

Иигээд лэ үлэһэн хоёр наадандаа амжалтатай ябабал, «Сэлэнгэмнай» заалһаа нэгэдэхи һууриида гараха. Октябриин 15-най үдэр манай футболистнууд ээлжээтэ наадаяа Южно-Сахалинск хотодо «Сахалин» командатай үнгэргөөд, 19-нэй үдэр Владивосток хотын «Луч» командатай уулзажа, сезоноо түгэсхэхэ юм. Энэ наадануудта «Сэлэнгэдээ» илалта үнэн зүрхэнһөө хүсэжэ, футболтоёо хахасабабди. Хойто хабар арһан бүмбэгэтээ дахин ушархабди. тиимэһээ «уулзатараа баяртай. ФУТБОЛ!».

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

ВАШИНГТОН

Али алиндань ашатай туһатай

ТАСС

Холбоото Штадуудай ба Советскэ Союзай хоорондын али алиндань ашатай туһатай худалдаа наймаа үргэдхэхэ шухала гэжэ США-гай хүдөө ажахын министр Э. Батц хэлэбэ. «СССР-тэй удаан болзоорой худалдаа наймаа хэхэ хэлсээ баталха байхабди гэжэ хүлеэнэб, — гээд, тэрэнэй тунхаглууһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.— Иимэ худалдаа наймаан манай экономикодо, эб найрамдалай хэрэгтэ ашатай туһатай байха».

БОНН

ФРГ-дэ хүдэлмэригүйшүүл олошорно

ТАСС

Байгша оной сентябрь һарын һүүлэй мэдээгээр Баруун Германида 219.300 хүн хүдэлмэригүй байгаа гэхэ гү, али энэнь нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэхэдэ, 12,6 процентээр олон болоно. Ажалай асуудалнуудаар Нюрнбергдэхи федеральна захиргаан эдэ баримтануудые тунхаглаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, облпрофсоведтэ. «2600 килограмм һү һааха зорилготойб» — корреспонденци. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд. Орон доторой һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Гол шэглэл» — Ж. Цыдыповэй корреспонденци. «Хонишон» — А. Жамбалдоржиевай корреспонденци. «Түрэл орондомнай» — фото-һонин.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хизаар ороноо магтан дуулагша» — М. Хангаловай статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна;

18.00—Дамжуулгын программа. 18.05 — Телепанорама. 18.25 — «Факел»— залуушуулда зорюулагдаһан программа.

«Орбита» харуулна;

19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30— **Үнгэтэ телевидени.** Хоккейгээр СССР-эй түрүү һууриэзэлхын түлөө мү[...] «Крылья Советов» —[...] 2-дохи, 3- дахи үе[...]ранзан бэшэлгэ). 2[...] **Үнгэтэ телевидени.** [...]инаг дурата Хал[...] телевизионно докуме[...] фильм. 21.05 — «[...]перепутье» — Че[...]киин телевизион[...] һайханай олон [...] фильм. (нэгэдэхи [...] 22.15 — И. Гайдн. [...] симфони. 22.40—Үн[...]левидени. Теле[...]фильмүүдэй бүхэсо[...] фестивалиин лауре[...]мүүд. «Эти разные, [...] разные лица»—А. [...]вэй рассказуудаар [...] һон уран һайханай [...] СССР-эй арадай [...] Игорь Ильинский [...] 24.00 — «Время» [...]сэлэй программа. [...] **Үнгэтэ телевидени.** [...]лоор СССР-эй кубо[...]тэхын түлөө түгэсх[...]рысөөн. «Динамо» [...] «Арарат». (Ереван)

СПОРТ[...] ҺОНИ[...]

АКРОБАТИКА. [...] түрүү һуури ээл[...] Алма-Ата хотодо [...] мүрысөөндэ Зэбсэг[...]нүүдэй акробадууд [...] даараа илажа гар[...] биин түрүү һуури [...] мүрысөөндэ Ста[...] түлөөлэгшэд Натал[...]феева, Юрий Асе[...] тан медальнуудта [...]

ВАТЕРПОЛО. [...] чемпионууд — МГУ[...] терполистнууд оро[...] һуури эзэлэлгын [...]нэй хоёрдохи [...] Алма-Атада болоһо[...]хи турта эрхим һай[...]дажа, түрүү һуурид[...]

ШАТАР. Бүхэсо[...]рысөөнэй табадахи [...] Рашковский Бе[...] шүүбэ.

Карпов — Таль, [...] — Петросян, Кере[...]ной, Геллер — [...] Смыслов — Свеш[...]шэдэй уулзалгануу[...] гээр дүүрэһэн байна.

Савоной үбдэһэн[...] тагаалан, Савон —[...]нов гэгшэдэй уулза[...] гэргэгдөөгүй.

Бусад партинууд[...]луулагдаа.

ДААМ. Даамаар [...] чемпионой нэрэ зэрг[...] тэхын түлөө совет [...]стер А. Андрейко, [...]диин түлөөлэгшэ Т[...]рандс гэгшэд Гааг[...] наадажа байна. 20 [...] түрүүшын дүрбэн [...] үнгэргэгдөө. Тиин [...] дэлхэйн чемпион С[...] шүүжэ ябана. Гурба[...] тэнсэлгээр дүүрэһэн[...]дэнь Голландиин [...]стер илаһан байна.

УРИЛДААН. П[...]тоһоо Ленинград хүр[...] гэргэгдэдэг заншалт[...]даанда Минскын [...] Владимир Меркуши[...] Тэрэ 30 километрэй [...] час 31 минута 9 сек[...] гаталаа. Нева мүрэн[...] дээрэхи хотын студе[...]сандр Матвеев — [...] Запорожиһоо Павел [...]ков гурбадахи һуури[...]

БАСКЕТБОЛ. [...] түрүү һуури эзэлэ[...]рысөөнэй Барселоно[...] болоһон түгэсхэлэй [...] дэлхэйн чемпионууд[...]славиин баскетбо[...] Испаниин суглуул[...] командые 78:67 то[...] шүүжэ, алтан меда[...]та хүртэбэ. Талмай[...] мүнгэн медальнууда[...]нагдаа.

Олимпиин наадана[...]онууд. Европын урд[...]пионууд — совет [...]нүүд Чехословакиин [...]дые 90:58 тоотойго[...]жа, бронзо шагнала[...]бэ.

ХОККЕЙ. Ороной [...]надай октябриин 6-д[...]вада үнгэргэгдэһэн [...]да «Крылья Совето[...]мандын хоккеистнүү[...]ресенскын «Химигы[...] тоотойгоор шүүжэ, 9[...]най һүүлээр мүрысө[...]лицада хоёрдохи һуу[...]раба. Амаралтын үд[...]гэдэ болоһон наада[...]намын» хоккеистнүү[...]кий хотын «Тор[...] уулзахадаа. 3:6 то[...] шүүгдэб. Мүнөө ни[...]тын «Спартак» — [...] ЦСКА гурбадахи [...] ябана.

ФУТБОЛ. СССР-[...] һуури эзэлэлтын м[...]дэ Ереванай «Арар[...]мандын футболист[...]химлэһээр. Үнгэрэ[...]ралтын үдэр болоһ[...]данда Ереванай ф[...]нууд Москвагай «Д[...] талмай дээрэз угта[...]даа, 90 минутын ту[...] 1:1 тоотойтоор [...] ялын сохилтоор — [...]тойгоор шүүгдэб. [...] һуури эзэлжэ ябаһан [...]динамынхид ЦСКА[...] тоотойгоор булигда[...]на. Энэ үдэр болоһо[...] наадануд иимээр [...] «Динамо» (Минск) — [...]такор» — 0:1, «З[...] «Заря» — 3:2, [...] «Карпаты» — 0:1, [...]тер» — «Днепр» — [...]

Урда үдэрынь, су[...] үнгэргэгдэһэн у[...] «Спартак» Алма-Аты[...]радые» 1:0 тоотойго[...] гээ һэн.

(Т[...]

Редакторай ор[...]
М. Н. НИМА[...]